

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 44:**Forespørgsel til udenrigsministeren:**

»Hvilke skridt vil den danske regering tage for at fremme en demokratisering af FN og dets institutioner og for at sikre, at FN er i besiddelse af den nødvendige handlekraft i forhold til at løse de alvorlige sikkerhedsmæssige, miljømæssige og sociale problemer, som vi står over for?«

Af Villy Søvnald (SF), Steen Gade (SF) og Gert Petersen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 7/2 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/2 97).

Formanden:

Jeg gør allerede nu opmærksom på, at afstemningen om eventuelle forslag om motiveret dagsorden vil blive sat på dagsordenen for mødet i morgen, tirsdag den 13. maj 1997.

Begrundelse**Villy Søvnald (SF):**

SF har rejst denne forespørgsel, fordi vi mener, det i dag er vigtigere end nogen sinde for vores fælles fremtid at sikre opslutning, autoritet og handlekraft bag FN, dels fordi vi i dag i hidtil uset omfang er blevet afhængige af hinanden – begivenheder langt væk kan hurtigt sprede sig eller have afsmittende virkning helt andre steder i verden – dels fordi det håb om fred, der tændtes efter afslutningen af den kolde krig, efterhånden er sat på vågeblus.

Verden er desværre ikke blevet fredeligere efter det bipolære systems ophør. Konflikterne og krigene i verden har derimod ændret karakter til at være multifacetterede konflikter med udspring i økonomiske, etniske, religiøse og sociale modsætninger.

Verdenssamfundet og FN står i dag over for en række problemer, som FN må geares bedre til at håndtere.

Det gælder de økonomiske forandringer, polariseringen mellem den rige del af verden, som er domineret af stigende velstand, og fattigdommen, gælden, sulten og underudviklingen i verdens fattigste lande. En fjerdedel af verdens befolkning lever i fattigdom. Hver dag dør 35.000 børn af sult. Det er rystende i en verden, hvor velstanden er syvdoblet siden Anden Verdenskrig. Der ligger en kæmpeopgave for FN i at lukke fattigdomskløften mellem Nord og Syd.

Samtidig er verdensøkonomien præget af transnationale selskabers ekspansion til det punkt, hvor politiske mål i verdensøkonomien er stadig sværere at opfylde. Også her ligger der en stor opgave for FN.

De miljømæssige problemer er voksende. Det bliver stadig tydeligere, at Jordens ressourcer ikke er udtømmelige, men skal behandles forsvarligt. Risikoen for miljødelæggelser og rovdrift på sparsom natur og naturressourcer udgør en stigende trussel. Der er brug for et FN med større handlekraft.

Menneskerettighederne krænkes i et omfang, der er helt uforeneligt med tanken om individers og gruppers ret til at tænke, tro og tale og forsamle sig, som de ønsker. Også her er der brug for et FN med større autoritet.

Verdens flygtningestrømme vokser ud af fattigdommen, krigene og afmagten. Også her må FN gå stærkere ind.

Samtidig er der også håb. Der er eksempler på, at det er lykkedes. Havde FN siden sin fødsel i 1945 ikke bidraget til konfliktløsning, til udviklingsinitiativer, til menneskerettighedsinitiativer osv., så havde verden set værre ud, end den gør. Men der er brug for at standse op for i den aktuelle situation at diskutere menneskehedens skæbnefællesskab, for at sikre et FN med langt større opbakning, langt større autoritet og langt større handlekraft.

Her skal Danmark yde sit bidrag. Danmark har en tradition for at være foregangsland. Vi skal gøre det for vores fælles fremtids skyld. Og derfor har SF taget initiativ til denne forespørgselsdebat.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Det er 3½ år siden, Folketinget sidst havde debat om den samlede FN-politik. Jeg hilser denne lejlighed til at redegøre for reformbestræbelserne velkommen.

Jeg vil koncentrere mig om, hvordan FN-systemet fungerer, om medlemskredsens anstrengelser for at opnå en øget repræsentativitet – øget demokratisering, om man vil – og behovet for større handlekraft. Folketinget skal jo senere have en debat om den særlige FN-generalforsamling om miljø; den vil jeg derfor ikke berøre i det følgende.

FN afspejler i dag i mindre omfang end ved stiftelsen i 1945 de geopolitiske realiteter. Man kan sige, at det måske ikke var et stort problem under den kolde krig; her indebar modsætningerne mellem stormagterne under alle omstændigheder alvorlige indskrænkninger i FN's muligheder.

Siden 1945 er FN's medlemskreds næsten firedoblet fra 51 lande til 185 lande. De internationale forhold har ændret sig grundlæggende.

De sidste ti år har været begivenhedsrige for FN. Da den kolde krig sluttede, afløstes handlingslammelse af en periode med nye udfordringer, stigende ambitioner og stigende forventninger. Der fulgte også en række skuffelser, som har givet nogle anledning til at sætte spørgsmålstegn ved FN's opgaver og muligheder.

Vi står derfor nu i den situation, at der er al mulig grund til at slutte op om FN, men også til at gennemføre reformer, der kan sætte FN-systemet bedre i stand til at tage de globale udfordringer op, som kun kan løses i internationalt samarbejde.

Den nye generalsekretær, som jeg havde lejlighed til at mødes med og tale med for halvanden måned siden, har jo klart tilkendegivet sin vilje til reformer. Han har allerede inden for sit eget område, FN-sekretariatet, taget en række vigtige initiativer til at øge effektiviteten og åbenheden og skabe en klar ansvarsfordeling. Der er tale om initiativer her, der ikke mindst skal forbedre FN's indsats på udviklingsområdet. Generalsekretæren har også taget skridt til at forbedre samarbejdet mellem sekretariatet og Sikkerhedsrådet – et problem, der jo bl.a. blev påpeget i den dansk finansierede Rwanda-evaluering.

Men de væsentligste dele af reformarbejdet påhviler selvfølgelig medlemslandene. Det gælder både spørgsmålet om øget demokratisering, repræsentativitet og en forbedring af FN's handlekraft. Begge dele står centralt i reformbestræbelserne.

Hovedparten af de 185 medlemslande, ikke mindst de mindste og fattigste lande, har ikke

andre internationale fora, hvor de kan komme til orde. De lægger selvfølgelig den største vægt på deres muligheder for at være med til at præge beslutningerne i FN, og de tilstræber derfor både en større repræsentation i Sikkerhedsrådet og en styrkelse af generalforsamlingen.

Lidt polemisk vil jeg tillade mig at sige, at hvis alle 185 medlemslande skal være repræsenteret i alle organer, hvis de skal kunne få alle deres problemer på dagsordenen, og hvis alle skal kunne tage ordet til alle dagsordenspunkter, så kommer FN ingen vegne. Det er derfor en vigtig opgave at finde den rette balance mellem hensynet til repræsentativitet og hensynet til handlekraft.

Med beklagelse må vi samtidig konstatere, at FN's handlekraft også trues af visse landes vægning ved at overholde deres folkeretlige forpligtelse til at indbetale deres bidrag til FN fuldt ud, til tiden og uden politiske betingelser. Der er på dette område opstået en trussel, der risikerer at lamme FN helt i løbet af få år.

Der mangler, som man jo kan udlede, ikke stof til de forhandlinger, der i de senere år er blevet iværksat for at reformere FN-systemet. Forhandlingerne, der indtil nu er foregået i en række arbejdsgrupper under generalforsamlingen, drejer sig om følgende hovedtemaer: udvidelse af Sikkerhedsrådet, reform af FN's finansielle grundlag og medlemslandenes bidrag, effektivisering og revitalisering af FN-maskineriets mangeartede organer og ikke mindst styrkelse af generalforsamlingen som det organ, hvor alle medlemslandene er repræsenteret.

Foruden disse institutionelle spørgsmål omhandler reformprocessen også nogle vigtige områder som styrkelse af FN's indsats i konflikter, herunder ikke mindst den konfliktforebyggende indsats, samt effektivisering af FN-systemets indsats i udviklingsspørgsmål.

Danmark deltager aktivt i reformarbejdet sammen med EU og de øvrige nordiske lande. I alle spørgsmål, bortset fra forhandlingerne om en reform af Sikkerhedsrådet, er der skabt fælles EU-positioner. I arbejdsgruppen om Sikkerhedsrådsreform arbejder de nordiske lande sammen. Det har her ikke været muligt at tilvejebringe fælles EU-holdninger af grunde, som jeg om lidt skal omtale.

Regeringen har under reformprocessen lagt vægt på, at FN-organernes sammensætning bedre kommer til at afspejle de senere årtiers forskydninger i de politiske og økonomiske forhold. Det gælder ikke mindst for Sikkerheds-

rådet med de vigtige opgaver, der påhviler rådet med hensyn til opretholdelse af international fred og sikkerhed.

Skal FN-beslutninger respekteres, må de have legitimitet i medlemmernes øjne. Det forudsætter, at en nogenlunde repræsentativ medlemskreds har deltaget i beslutningerne.

Samtidig har vi også, for at FN skal kunne løse sine opgaver, understreget hensynet til organisationernes handlekraft. Vi har set det som en hovedopgave at styrke FN's konfliktforebyggende og fredsbevarende indsats. Vi har understreget, at finansieringen af FN's forskellige opgaver er et fælles ansvar, og derfor må det være de enkelte landes betalingssevne, der skal ligge til grund for deres bidrag til FN's budgetter. Desuden er gjort gældende, at formålet med reformerne er at effektivisere FN, ikke at nedskære FN.

Jeg vil i det følgende omtale tre centrale emner: Sikkerhedsrådet, indsatsen imod konflikter og indsatsen på udviklingsområdet.

Reform af Sikkerhedsrådet er nok det vigtigste forhandlingsstema. Dette følger allerede af de meget vidtgående beføjelser, rådet har i henhold til FN-Pagten, hvorefter der kan træffes beslutninger, som er bindende for hele FN's medlemskreds. Disse beføjelser er også i de senere år i praksis blevet betydelig udvidet til at gælde ikke blot konflikter mellem stater, men også de indre statslige konflikter, som efterhånden er langt de hyppigste, og som har sat hele det internationale samfund på alvorlig prøve.

Spørgsmålet om Sikkerhedsrådets reform er også kompliceret, fordi det kræver ændring af FN-Pagten, dvs. først en vedtagelse med $\frac{2}{3}$ -flertal af generalforsamlingen og derefter ratifikation af $\frac{2}{3}$ af medlemmerne, herunder alle de permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet. Sikkerhedsrådet er én gang – i midten af 1960'erne – blevet udvidet fra 11 til 15 medlemmer. FN havde dengang knap 120 medlemmer. I dag tæller medlemskaren som nævnt 185, heraf mere end $\frac{1}{3}$ fra den såkaldte tredje verden.

På grund af den regionale opdeling i Sikkerhedsrådet kan landene i den tredje verden højst besætte 8 af rådets pladser, hvoraf én er permanent: Kinas. For tiden råder de endda kun over 6 pladser, idet Asien er repræsenteret af Japan og Sydkorea.

Derfor kan det ikke komme som nogen overraskelse, at de alliancefri lande ønsker Sikkerhedsrådet udvidet med 11 pladser for at forbedre deres repræsentation, og at flere store lande i

Asien, Afrika og Latinamerika ønsker permanent sæde i rådet. Det gælder Indien, Ægypten og Brasilien. Hertil kommer, at Tyskland og Japan finder, at deres politiske og økonomiske vægt retfærdiggør permanent medlemskab.

Til gengæld er lande som Italien, Argentina, Pakistan og Indonesien skeptiske over for en udvidelse med nye permanente medlemmer. Ikke mindst Italiens holdning har umuliggjort etableringen af en fælles EU-holdning i disse spørgsmål.

Danmark har sammen med de andre nordiske lande gjort gældende, at der ved udvidelse af rådet skal tages hensyn til en ligelig geografisk fordeling, at et samlet medlemstal på 23 – omkring 23 – må anses for passende af hensyn til handlekraften, at antallet af permanente medlemmer bør forøges med 5, og at en udvidelse af vetoretten til nye faste medlemmer nøje bør overvejes for ikke at begrænse effektiviteten.

Danmark støtter Tyskland som permanent medlem af et udvidet Sikkerhedsråd. Derimod har vi ikke fundet det rigtigt at udtale os om ikkeeuropæiske kandidaturer.

Man må også et øjeblik dvæle ved spørgsmålet om vetoretten, som vi sammen med mange andre lande gerne ser begrænset. Her må vi bare konstatere, at de nuværende permanente medlemmer blankt afviser enhver indskrænkning.

De lande, der ser sig selv som nye permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet, har hidtil afvist enhver forskelsbehandling i forhold til de nuværende permanente medlemmer, og de argumenterer desuden med, at vetoretten må være et naturligt modstykke til de særlige politiske og finansielle forpligtelser, der påhviler permanente medlemmer. Der hentydes her til, at de permanente medlemmer betaler et særligt bidrag til de fredsbevarende operationer ud over deres normale bidrag til FN's budget.

I et forsøg på at bringe arbejdsgruppens forhandlinger ud af dødvandet fremlagde formanden, der også er generalforsamlingens formand, den 20. marts i år et forslag. Herefter skal Sikkerhedsrådet udvides med fem permanente medlemmer, heraf to ilande og tre lande fra hhv. Afrika, Asien og Latinamerika. Endvidere udvides rådet med fire ikkepermanente medlemmer fra de tre nævnte regioner og Østeuropa. De nye permanente medlemmer skal udpeges af generalforsamlingen med to tredjedele flertal og skal ifølge forslaget ikke have vetoret.

Dette forslag imødekommer ganske vist ikke helt de krav, der er fremført fra forskellige side,

og det ville også være umuligt; men på den anden side ligner det i høj grad en slags mellemproportional. Tiden må nu vise, om man kan finde den brede tilslutning, som er nødvendig for at ændre Pagten.

En reform af Sikkerhedsrådet er ikke blot et mål i sig selv, men indgår også i bestræbelserne på at forbedre FN's muligheder for at gøre en indsats i konflikter og handle hurtigere i krisesituationer. Her er et område, som Danmark sammen med ligesindede lande har prioriteret højt. Vi har sammen med Canada og Holland taget initiativ til at drøfte FN's evne til at planlægge og hurtigt indsætte fredsbevarende tropper. Disse drøftelser ser nu ud til at resultere i oprettelsen af et lille operativt planlægningshovedkvarter, der vil gøre FN i stand til langt hurtigere end nu at udsende en fortrop til et nyt operationsområde med henblik på planlægning.

Blandt øvrige danske initiativer, der vil forbedre FN's handlekraft, bør fremhæves de langt fremskredne planer om oprettelse af en multinational styrke med et højt beredskab. Danmark vil arbejde for ideens konkretisering og tilbyde de danske erfaringer som en inspiration til de af FN's medlemslande og regioner, der overvejer et lignende samarbejde.

Som jeg nævnte til indledning, har de seneste års mange kriser og konflikter ført til et mere nøgternt syn på, hvad FN kan overkomme. Det er derfor også blevet mere aktuelt at se på de muligheder, som er forudset i FN-Pagtens kapitel 7, for at overlade opgaver til regionale arrangementer. En sådan aflastning af FN forudsætter eksistensen af regionale organisationer, der er i stand til at påtage sig sikkerhedspolitiske opgaver, men det er reelt kun tilfældet i Europa, hvor vi har OSCE.

Allerede i 1992 erklærede OSCE – som dengang hed CSCE – sig som et regionalt arrangement i overensstemmelse med Pagten kapitel 8. I maj 1993 indgik CSCE en rammeaftale med FN, der bl.a. indeholdt bestemmelser om regelmæssige konsultationer mellem CSCE's formand og FN's generalsekretær. På OSCE-topmødet i Budapest i 1994 blev det vedtaget at styrke OSCE's samarbejde med FN og andre regionale og transatlantiske organisationer, og OSCE's rolle som regionalt arrangement blev yderligere defineret, idet slutdokumentet på grundlag af et EU-initiativ slog fast, at OSCE's medlemsstater vil gøre, hvad de kan for at tilvejebringe en fredelig løsning på bilaterale stridigheder, inden de refereres til FN's Sikkerhedsråd.

Endvidere besluttede stats- og regeringscheferne, at medlemsstaterne i særlige tilfælde kan beslutte i fællesskab at forelægge en konflikt for FN's Sikkerhedsråd på vegne af OSCE. Senest har udviklingen i Albanien illustreret, hvilke opgaver OSCE kan påtage sig til aflastning af FN i samarbejde med Sikkerhedsrådet.

Endelig skal jeg for det tredje omtale FN-systemets indsats på udviklingsområdet. Det er et arbejde, der løbende har været genstand for reformer siden begyndelsen af 1990'erne, og Danmark har i samarbejde med de øvrige nordiske lande været foregangsland i bestræbelserne på at effektivisere FN's fonde, programmer og særorganisationer. Inden for rammerne af det første FN-reformprojekt, som fremlagdes allerede i 1991, fremsatte de nordiske lande en række reformforslag, og flere af dem er i dag gennemført. Det drejer sig primært om den såkaldte styrelsesreform, der havde til formål at afskaffe de omfangsrige styrelsesråd i FN's udviklingsprogrammer, Befolkningsfond-, Børnefond- og Verdensfødevarereprogrammerne, og erstatte dem med mindre, mere effektive bestyrelser.

På grundlag af erfaringerne med de seneste års bestyrelsesarbejde synes de danske målsætninger om at skabe en mere dynamisk og effektiv og handlekraftig arbejdsform at være opfyldt. Det er således et eksempel på et område, hvor den danske indsats har båret frugt. Det nordiske samarbejde er siden fulgt op i det netop afsluttede nordiske FN-Reformprojekt 1996, hvor Danmark ligeledes har spillet en aktiv rolle. Der er her lanceret en række reformforslag, der primært sigter på at øge effekten og kvaliteten af FN's udviklingsindsats på landeniveau.

De nordiske forslag vedrører primært øget samarbejde og forbedret koordination mellem FN-systemets organisationer på udviklingsområdet. Tilsvarende reformforslag er fremsat af EU, og også her har Danmark bidraget aktivt. Det er værd at bemærke, at en række af de nordiske forslag og EU-forslagene er afspejlet i det seneste reformudspil fra FN's generalsekretær.

En samlet vurdering af reformen, processen og udsigterne til positive resultater må nødvendigvis være forsigtig. Der er som anført opnået resultater på vigtige delområder, men taler vi derimod om udsigten til de store, gennemgribende reformer, må vi realistisk indstille os på, at der er store forhindringer at overvinde på vej mod positive resultater.

For det første har den største bidrager til FN's budget, USA, ved at vægre sig ved at betale sine bidrag fuldt ud til tiden og uden betingelser bidraget til et vanskeligt forhandlingsklima. Den amerikanske regering udfolder energiske bestræbelser, men alligevel udestår der et særdeles vanskeligt arbejde med at overbevise Kongressen, før den indvilliger i at betale USA's gåld.

For det andet modsætter især en række asiatiske lande sig en styrkelse af FN's konfliktforebyggende indsats. Den ses som forsøg fra vestlig side på indblanding i indre anliggender, og som bekendt er langt hovedparten af de konflikter, FN i de senere år har taget op, netop interne konflikter. Dertil må det konstateres, at mange ulande nærer en betydelig skepsis over for strukturreformer, som kan være nødvendige, men som de betragter som nedskæringer og derved nedprioritering af udviklingsopgaverne. Nemmere bliver det ikke af, at de forskellige lande og landegrupper gør indrømmelser på ét område, alt afhængig af hvilke fremskridt de kan opnå på andre og for dem vigtigere områder.

I det hele taget er den helt nødvendige og afgørende forudsætning for reformer i FN en tilstrækkelig politisk vilje hos medlemsstaterne. Regeringen har derfor benyttet enhver lejlighed til at fremhæve, at FN må have de nødvendige midler, politiske og finansielle, til at løse de mange opgaver, som medlemsstaterne ikke kan klare alene, og som de forventer, at FN tager op.

Forhandling

Villy Søvnald (SF):

FN blev dannet med det hovedformål at forebygge en tredje verdenskrig, og det var afgørende med erfaringerne fra Folkeforbundet, at medlemskab af den nye globale organisation indebar suverænitetsafgivelse fra medlemslandene.

I de godt 50 år siden da har FN og hele verden for den sags skyld gennemløbet en fantastisk udvikling. Der er gennemført en række fredsbevarende aktioner, menneskeretsarbejdet har fået en ganske central placering, og miljøbeskyttelse er kommet til som et nyt, vigtigt område for FN. FN's nye under- og særorganisationer er gået ind i mange programmer, som har medført økonomisk og social fremgang for verdens fattigste lande og folk, humanitære opga-

ver har fået et kraftigt omfang i forbindelse med katastrofe- og konfliktsituationer, og 60 lande har bedt FN om at bidrage til arbejdet for demokratisering, herunder valgobservation.

Men der er efter SF's opfattelse brug for både organisatoriske, politiske og økonomiske reformer for at løse de mange tunge opgaver, der trænger sig på. Som jeg pegede på i min indledning, er der brug for en ihærdig indsats, hvis FN skal leve op til vores fælles håb om en bedre verden, og netop fordi Danmark har en så lang tradition, er det vigtigt, at Danmark forbliver foregangsland i FN-sammenhæng.

Hvad er det da for svar, der er brug for for at sikre FN's autoritet og handlekraft? Der er i hvert fald brug for en løsning af FN's økonomiske problemer. FN skal bringes ud af gældsklemmen, sagde udenrigsministeren, og han sagde meget tydeligt, at kontingentrestancen er moralsk og politisk ødelæggende for FN. Derfor er det specielt nødvendigt at lægge pres på toneangivende lande, herunder et land som USA, der har de største restancer og bruger gældsklemmen politisk til at vride armen rundt på verdenssamfundet.

Der må skrappere midler i brug over for restanter. Efter vores opfattelse bør restance på over 1 år medføre suspension, hvor det i øjeblikket er 2 år. Til gengæld skal ingen stat forpligtes til at betale mere end en femtedel af det samlede budget.

Ved siden af kontingentet har vi peget på det, vi kalder nye indtægter. Man kunne overveje en række forskellige muligheder, f.eks. en global afgift på valutatransaktioner, en global afgift på våbenhandel – det ville ligge smukt i forlængelse af tankerne om FN – og afgifter på flytrafik. Vi finder det nødvendigt med flere indtægtskilder, da vi ønsker et styrket FN. Det er jo tankevækkende, at på trods af hele debatten om FN's bureaukrati er det faktisk et meget lille beløb, verdenssamfundet bruger til at sikre det internationale samfund.

Det andet punkt, vi vil lægge vægt på, er at modernisere og effektivisere FN-institutionerne. FN's kompetence skal udvides til at omfatte sager vedrørende menneskerettigheder, herunder kvinders og børns rettigheder, miljø og sociale forhold, så de kompetente FN-organer kan overvåge udviklingen og vedtage bindende retningslinjer – enten globale eller med henblik på bestemte regioner, i hvert fald for de lande, der har tilsluttet sig de pågældende konventioner.

Det betyder også, at EcoSoc skal reorganiseres og udstyres med den fornødne myndighed. EcoSoc skal desuden som forudset i Pagten sættes i stand til at koordinere de humanitære særorganisationers arbejde. Derudover må der oprettes et FN-miljøråd, hvis myndighed i miljø-sager skal styrkes, eventuelt svare til Sikkerhedsrådets i kapitel 7-sager, og endelig synes vi, der skal arbejdes videre med regionale FN-organer, hvor OSCE er det naturlige regionale forum for vore breddegrader.

En modernisering af FN's Sikkerhedsråd består efter vores opfattelse i, at Sikkerhedsrådet nødvendigvis skal udvides igen. Det er ikke rimeligt, at kontinenter som Asien, Afrika og Latinamerika er uden permanent repræsentation – medmindre man vil betragte Kina som Asiens repræsentant, og det tror jeg nok vil betyde visse forviklinger. Vi foreslår derfor, at det bliver dansk politik at arbejde for, at også Asien, Afrika og Latinamerika hver får en permanent repræsentant, der udpeges af staterne i de respektive verdensdele.

Antallet af skiftende repræsentanter bør efter vores opfattelse udvides tilsvarende. Til gengæld bør vetoretten efter vores opfattelse afskaffes. Det er formentlig umuligt at gøre sådan på en studs her og nu, og derfor foreslår vi, at dens virkemåde indskrænkes til kun at omfatte kapitel 7-beslutninger, altså krig og fred-sager.

Det fjerde punkt, jeg vil pege på, som er vigtigt for at styrke FN, er at styrke FN's handlemuligheder. FN skal sættes i stand til fuldt ud at overvåge og sikre pagtens folkeretlige bestemmelser. Kun i absolutte undtagelsestilfælde – såsom større aggression – skal FN kunne uddelegere myndighed på dette område. Dog er de gamle artikler om FN's militære kapacitet helt utidssvarende. I stedet vil vi foreslå følgende reformer:

Generalsekretæren skal efter eget skøn kunne udsende fact finding-missioner, angive early warning og iværksætte forebyggende foranstaltninger af politisk og økonomisk karakter med henblik på at undgå væbnet konflikt. I den forebyggende virksomhed skal generalsekretæren kunne anvende den humanitære styrke og med Sikkerhedsrådets godkendelse kunne udstationere FN-militære styrker.

Princippet om brug af fredsbevarende styrker – peace keeping forces – nedfældes i pagten, og der oprettes en FN-brigade, som Danmark jo allerede er i gang med sammen med de andre

initiativlande. Den skal fungere under generalsekretærens ansvar og efter beslutning af Sikkerhedsrådet. Fredsgennemtvungelse derimod – peace enforcement – falder uden for brigadens kompetence.

Sikkerhedsrådets ret hertil er hjemlet i pagtens kapitel 7, altså afværgelse af aggression, men beslutningen om brug af våbenmagt i dette øjemed foreslås vanskeliggjort gennem et krav om stærkt kvalificeret flertal.

Jeg har i min tale lagt vægt på disse 4 områder for at styrke FN. Jeg har ikke opholdt mig meget ved FN's interne organisation. Ikke for at sige, at der ikke også her skal ske ændringer, men jeg mener ikke, at det er hoveddiskussionen. Det er efter min opfattelse mere på de politiske end på de administrative områder, der er brug for ændringer. De administrative diskussioner foregår jo i øvrigt løbende.

Jeg skal derfor runde af med at fremsætte følgende dagsordensforslag, der har kunnet samle alle Folketingets partier på nær Enhedslisten:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget opfordrer regeringen til at videreføre en aktiv dansk FN-politik. Samtidig opfordres regeringen til at arbejde for:

- en løsning af FN's finansielle problemer gennem afvikling af kontingentrestancer, nye indtægtskilder og obligatorisk medfinansiering af aktiviteter vedtaget i Sikkerhedsrådet og sikring af de økonomiske kontrolfunktioner,
- en modernisering og effektivisering af FN's institutioner, så de bedre bidrager til løsningen af de globale miljømæssige og sociale problemer,
- en modernisering af FN's Sikkerhedsråd, som sikrer alle kontinenter permanent repræsentation og indebærer, at vetoretten forbeholdes vitale sikkerhedspolitiske spørgsmål,
- en forpligtende international opfølgning af FN-konferencerne og de vedtagne konventioner om bl.a. kvinder, miljø, menneskerettigheder og social udvikling, samt
- en styrkelse af FN's handlemuligheder med henblik på håndhævelse af international ret i overensstemmelse med FN's charter.

Folketinget udtaler sin tilfredshed med regeringens initiativer med dannelsen af Det Internationale Humanitære Beredskab, det tilmeldte bidrag til FN's humanitære afdeling og den

internationale udrykningsstyrke og opfordrer regeringen til at arbejde for, at FN's medlemslande etablerer lignende beredskaber.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 98).

Formanden:

Der er nu stillet følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Blot for at der ikke skal komme nogen form for misforståelse: Selv om Fremskridtspartiet er medforslagsstiller til denne motiverede dagsorden, og det er vi egentlig talt med stor glæde, så støtter vi ikke på nogen mulig måde hr. Villy Søvnalds eller SF's intentioner om, at de nye afgifter skal være på flytrafik, våben eller valutahandel.

Det kan altså ikke nytte noget, at man tror, man i sin ordførertale på den måde i hvert fald kan få Fremskridtspartiet med på en sådan ekstra udgift for international handel og herunder bl.a. flytrafik. Jeg synes, det er fuldstændig hen i vejret, og Fremskridtspartiet vil ikke være med til den udlægning af den motiverede dagsorden, der er blevet fremsat nu.

Helle Degn (S):

Ved et stigende behov for internationalt samarbejde om globale løsninger øges også behovet for, at FN som verdensorganisation er velfungerende og fornyer sig. Hvad der efter Anden Verdenskrig var udfordringen og de organisatoriske svar, er anderledes på vejen ind i det ny årtusind. Frihed for krig og en udelt verden i balance er fortsat målet, men det organisatoriske svar er blevet et andet.

Vi er f.eks. vidne til et epokeskift her den 1. juli i år. Da lukker kolonitiden sit sidste kontor i Hongkong, når den britiske generalguvernør Chris Patten lukker sit kontor. Kolonitiden er passé, og nye partnerskaber skal bygges op. Et mere forpligtende, ligeværdigt partnerskab både på regionalt plan og på globalt plan. Derfor giver Danmark et væsentligt, substantielt, økonomisk og indholdsmæssigt bidrag f.eks. til OSCE, også her med det aktuelle OSCE-formandskab.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke SF for initiativet til denne debat her i dag. Også vi

synes, at den er vigtig. Socialdemokratiet vil gerne opfordre regeringen til at fastholde en høj dansk og nordisk profil i FN. Det nordiske FN-reforminitiativ skal køres videre. Vi er godt begyndt med reformerne af ledelsen af FN's særorganisationer UNDP, UNICEF osv., som ministeren også omtalte i sit indlæg.

Danmark bør efter vores opfattelse gå i spidsen med at finde nye løsninger, så knopskydningen på FN ikke fortsætter, men en politisk fokusering påbegyndes med henblik på en konstant opfølgning af FN's konferencer gennem 1980'erne og her i begyndelsen af 1990'erne.

Der skal følges op på forpligtelserne og anbefalingerne og på de allerede vedtagne konventioner. Det skylder vi FN. Der skal effektiviseres og omstruktureres, så myterne om FN – om kæmpebureaukrati og stedet for uforpligtende og endeløse rækker af pæne taler – bliver gjort til skamme. FN må nyttiggøre sig som facilitet for regeringerne, når vi taler om den globale miljøgæld og den globale sociale omfordeling.

For at vores FN-ambitioner kan indfries, må FN's Sikkerhedsråd afspejle det nye globale partnerskab og sikre, at alle kontinenter er permanent repræsenteret. Golfkrigens håndtering viste os, at der er et partnerskab at hente og indfange netop i disse år. Vi må være åbne for flere løsningsmodeller vedrørende Sikkerhedsrådets sammensætning, men det nye partnerskab må tydeligt kunne aflæses i sammensætning og arbejdsmetode i Sikkerhedsrådet.

Det betyder blandt andet, at også vetoretten skal moderniseres. Også her kan mange modeller tænkes, uden at vi på forhånd ønsker at lægge os fast på én model. Vetoretten kan udstrækkes til flere nationer. Den kan i sin substans indskrænkes til alene at omfatte mere vitale sikkerhedspolitiske spørgsmål. Der er mange muligheder; de må forsøges.

Den manglende finansielle forpligtelse og opfølgning af Sikkerhedsrådets beslutninger bliver et mere og mere synligt problem for FN. Og det fører mig jo frem til at komme ind på hele FN's finansielle grundlag. Fra socialdemokratisk side vil vi gerne opfordre regeringen til at arbejde aktivt for, at nye kontingentordninger udvikles.

Det er provokerende at se på, at nogle lande gerne vil, men ikke kan betale, mens andre, der sagtens kan, ikke vil betale. Der må drøftes obligatoriske forpligtelser for de stater, som ønsker handling og tilbyder handling, men som så glemmer at indfri løfterne, mens tid er.

Forholdet mellem frivillige og obligatoriske medfinansieringsmodeller må der på ny findes nye løsninger på. Både Folketingets Finansudvalg og Udenrigsudvalg har været på besøg i New York for at se på FN's økonomiske kontrolfunktioner. Vi har bidraget med konstruktive forslag til at få revisioner og revisorer sat ind i systemet. Vi vil gerne opfordre både regeringen og Folketinget til at forfølge dette konstruktive spor.

I FN-regi er man nu kommet et skridt videre hen imod en international retsinstant. Danmark bør støtte dette arbejde, så FN's handlemuligheder bedres, når international ret skal håndhæves.

Det er en ganske frygtelig oplevelse af afmagt, vi alle får, når vi ser, hvordan det internationale tribunal i Haag stækkes af lokale kræfter, sådan at de mennesker, som påstås at have begået kriminelle handlinger mod menneskeheden, stadig går frit rundt iblandt os og stadig har mulighed for at sprede skræk og terror og krænke lov og ret.

Dette kan, som så mange andre angreb mod FN, ikke lægges FN til last – men de regeringer, som kan, men ikke gør det, som vi anstændigvis må forlange af dem. FN og det, som FN kan samle verdens regeringer om, fortjener vores fulde støtte og al den politiske opbakning, som vi kan samle som et lille land.

Socialdemokratiet har forventninger også til FN's nye generalsekretær i retning af reformudspil, en vitalisering og en reorganisering af organisationen. Socialdemokratiet ønsker at bidrage til et styrket FN, et FN som partner til at bringe regeringer sammen om nye løsninger.

Og jeg skal til sidst udtale, at Socialdemokratiet kan støtte det fremsatte dagsordensforlag.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil gerne indlede med at takke forespørgeren for at have taget initiativ til denne vigtige debat. Jeg ville ligeledes gerne, hvis ellers han havde været her, takke udenrigsministeren for en god besvarelse, der på trods af sin blanding af optimistiske og pessimistiske toner alt andet lige var en utrolig realistisk gennemgang af de aktuelle problemstillinger, som vi som del af det internationale samfund står over for.

Diskussionen om reform af FN-systemet er ikke ny, nok snarere tværtimod. Jeg husker selv, hvordan jeg i begyndelsen af 1980'erne var med til i ungdomspolitisk regi at diskutere reform og effektivisering af det tunge FN-system. Det var

under den kolde krig, og udsigterne til forandring var særdeles begrænsede. FN havde indrettet sig efter datidens magtstrukturer. Så kom Murens fald og den kolde krigs afslutning, men det har desværre endnu ikke medført konstruktive ændringer af FN-systemet.

Jeg siger ikke dette for at fremhæve mig selv, men blot for at understrege, at det er et spørgsmål, der interesserer langt flere, end man umiddelbart skulle tro, også de unge. Men hvorfor er diskussionen om FN overhovedet interessant, og hvorfor vedkommer den os alle?

Jo, det gør den, fordi vi alle har indset, at der findes en række opgaver, som det er mest hensigtsmæssigt at vi løser i et internationalt fællesskab. Til brug herfor ønsker vi alle et velfungerende og effektivt internationalt organ. Ikke mindst som et lille land er vi jo særlig afhængige af omgivelserne. Derfor har kollektiv fred og sikkerhed altid været Danmarks førsteprioritet.

Forespørgslen i dag handler konkret om to emner: For det første en demokratisering af FN og dets institutioner og for det andet en sikring af FN's handlekraft i forhold til sikkerhedsmæssige, miljømæssige og sociale problemer. Jeg synes imidlertid, der mangler et tredje vigtigt element, nemlig hvordan vi sikrer FN's handlekraft i forhold til respekt for basale menneskerettigheder. Det vil jeg vende tilbage til.

Når vi taler om en reform af FN, er det nødvendigt klart at definere, hvilke opgaver vi ønsker, at FN skal varetage i det 21. århundrede. FN's fremtidige opgaver kunne være:

Sikring af de basale menneskerettigheder, indsats i krig bl.a. med stående styrker som en fredsbevarende stødpude mellem nationer og til indsats i borgerkrige og etniske konflikter, fremme af samarbejdet mellem nord og syd, miljøbeskyttelse og udviklingsbistand.

Ændrede opgaver kræver ændrede strukturer. Her redegjorde ministeren grundigt for, hvordan man bl.a. på nordisk initiativ allerede har ændret en række FN-organisationers beslutningsorganer, og det lød bestemt ganske fornuftigt.

Ændrede opgaver kræver som sagt ændrede strukturer, men ændrede geopolitiske magtforhold kræver ligeledes ændrede strukturer. Den geopolitiske magtstruktur har ændret sig væsentligt siden Anden Verdenskrigs afslutning. Hvor militæret tidligere var en vigtig udenrigspolitisk magtfaktor, spiller økonomi i dag en langt større rolle i det verdenspolitiske magtspil. Det er specielt aktuelt i relation til Sik-

kerhedsrådets sammensætning, og her tænker jeg naturligvis bl.a. på Tyskland og Japan, der begge ønsker at være permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet.

Magtforholdene har ændret sig siden oprettelsen af FN, og sammensætningen af FN's organer må nødvendigvis afspejle det 21. århundredes geopolitiske magtforhold og ikke tiden efter Anden Verdenskrig. Dette gælder som sagt især Sikkerhedsrådet, hvis sammensætning afspejler sejrherre og tabere efter Anden Verdenskrig.

I forbindelse med diskussionen om en ændring af Sikkerhedsrådet har det været fremme, at EU kunne repræsentere EU-medlemslandene samlet. Dette er allerede tilfældet i f.eks. WTO-sammenhæng, hvor Kommissionen forhandler på hele EU's vegne. Jeg er naturligvis helt med på, at EU ikke er en selvstændig nation, osv. osv. Men jeg synes alligevel, at ideen er så spændende, at den i hvert fald fortjener at blive nævnt under en debat som den, vi har i dag.

Man kunne eventuelt forestille sig, at der regionalt blev oprettet forsamlinger eller en slags regionale sikkerhedsråd, om man vil, der så kunne repræsentere regionens lande i selve FN's Sikkerhedsråd. Jeg skal imidlertid ikke undlade at understrege, at vi naturligvis har fuld respekt for regeringens holdning på dette punkt, nemlig at regeringen støtter et permanent tysk medlemskab af Sikkerhedsrådet.

Generelt vil det nok ikke være særlig fornuftigt at rokke ved generalforsamlings princip om ét land, én stemme, men det kunne imidlertid være fornuftigt at stramme reglerne for fortabelse af stemmeret grundet manglende betaling af kontingent til FN. I dag mister medlemslandene stemmeretten, som også hr. Villy Søvnald var inde på, såfremt deres gæld er over to år gammel, og såfremt de ikke har en god grund hertil. Den procedure kunne strammes op. Ligeledes kunne man indføre et stop for ansættelse af statsborgere fra netop disse lande i FN-systemet, indtil gælden er betalt.

Hvordan sikrer vi FN's handlekraft i forhold til de sikkerhedsmæssige problemer? Danmark er gået foran med oprettelsen af den internationale styrke. Ikke alle kriser og konflikter skal løses af FN, men når FN beslutter at gennemføre en aktion, skal det ske med handlekraft og ikke med gentagen fodslæben, som det var tilfældet med de mange resolutioner om det tidligere Jugoslavien.

Med hensyn til FN's handlekraft på det miljømæssige område skal vi den 16. maj have en forespørgselsdebat om den kommende opfølgingskonference af Riokonferencen, så det vil jeg undlade at komme ind på i dag.

FN's handlekraft på det sociale område handler for en stor del om, hvordan vi forbedrer udviklingspolitikken. Ofte er finansieringen og tilrettelæggelsen af FN-projekter alt for dårligt planlagt. Jeg skal blot nævne et helt aktuelt eksempel herpå, nemlig det indtil videre kuldsejlede European Gaza Hospital, som er et projekt med UNWRA som koordinator og med Danmark som stor enkeltbidragyder.

Et tredje punkt i forespørgslen kunne som nævnt i min indledning være: Hvordan sikrer vi FN's handlekraft på menneskerettighedsområdet? Vort medlemskab af FN's Menneskerettighedskommission skal bruges offensivt til at sikre fokus på overtrædelser af menneskerettighederne. Det er naturligvis en klar forudsætning, at vi forsøger at koordinere vores politik med de øvrige EU-lande, når det handler om initiativer på menneskerettighedsområdet i internationalt regi. I forhold til de mange FN-organisationer bør det også indgå som et væsentligt element i den aktive multilateralisme at sikre, at de enkelte organisationer arbejder for og stiller krav til modtagerlandene om respekt for menneskerettighederne.

Retsforfølgelse af krigsforbrydere er et andet vigtigt element i at forhindre og forebygge overgreb under konflikter. Her spiller FN's krigsforbrydertribunal en vigtig rolle. Muligheden for oprettelse af en egentlig permanent international kriminaldomstol bør seriøst overvejes i forbindelse med klarlægning af, hvilke opgaver FN skal varetage i det 21. århundrede. Jeg har i den sammenhæng forstået, at der i 1998 skal holdes en FN-konference herom, og jeg så gerne, at Danmark også her holder en høj profil og spiller aktivt med.

Jeg har ligeledes forstået, at DUPI har besluttet at tage spørgsmålet om en reform af FN-systemet op. Det synes jeg er en mægtig god idé, og jeg ser frem til den analyse eller måske nærmere den udredning, som de når frem til.

Til slut vil jeg ligesom udenrigsministeren sige, at viljen til reformer af FN og til deres gennemførelse kun kan begrænses af medlemslandenes modvilje til forandring. Med andre ord: FN er det, som medlemslandene kan blive enige om det skal være.

Endelig skal jeg sige, at det er godt, at der fortsat kan opnås stor opbakning til FN. Et næsten enigt Folketing står som sagt bag den danske FN-politik.

Venstre kan støtte den af hr. Villy Søvndal foreslåede dagsorden, ja, vi er sågar medfor-slagsstiller, men jeg skal understrege, at Venstre under ingen omstændigheder kan støtte den fortolkning, som hr. Villy Søvndal fremlagde af det punkt i dagsordenen, der hedder: Nye ind-tægtskilder. Vi er ikke tilhængere af en ny afgift på valutatransaktioner, våben og flytrafik, jævnt også det, som fru Annette Just var inde på.

Anne Birgitte Lundholt (KF):

At FN ikke fungerer optimalt, kan der ikke være to meninger om, men at FN er både et gode og en nødvendighed, er også en kendsgerning.

Økonomisk kaos og et alt for tungt og omfattende bureaukrati er to symptomer, der ofte præger store internationale organisationer. FN går ikke fri, men vi kan ikke undvære organisationen, og vi kan desværre nok heller ikke forvente at få den til at fungere til og med kryds og slange. Men efter konservativ opfattelse kan vi gøre meget for at sikre, at FN kommer til at fungere væsentlig bedre end i dag.

Vi ser FN's opgaver fordelt på tre hovedområder: For det første en sikring af fred og sikkerhed i verden, for det andet en sikring af udvikling, herunder også den miljømæssige udvikling, og for det tredje en sikring af det enkelte individ, nemlig en sikring af menneskerettighederne.

Ministeren kom i sin tale ganske meget og grundigt ind på den nye opbygning af Sikkerhedsrådet, som der er forhandlinger i gang om. FN er opbygget i efterkrigstiden og bærer selvfølgelig præg af den kolde krig og de internationale forhold, som herskede dengang. Der er gjort visse forsøg på at lappe lidt, men det er ikke tilstrækkeligt; det er vi enige i.

Derfor er vi også gerne fra konservativ side, at der sker både en fornyelse og en modernisering også af Sikkerhedsrådets sammensætning og virkemåde. Landenes betydning skal selvfølgelig afspejle sig i vægten i beslutningsproceduren, og der kunne også findes en mere fleksibel model end den, der er gældende i dag. Medlemskabet kunne knyttes til grupper af lande, eller det kunne i nogle tilfælde gå på skift. Der findes mange måder.

Vi har fra konservativ side med interesse lyttet til ministerens forsøg på at tilslutte sig nogle modeller. Vi synes nok, det er vigtigt, at man ikke låser sig så fast i den proces, at man ikke er i stand til at gå med på et kompromis, herunder at sikre bestemte lande en fortrinsstilling også med hensyn til, hvad Danmarks indsats skal gå ud på i de kommende forhandlinger.

Vi støtter som sagt bestræbelsen på en modernisering, men opfordrer til, at man ikke allerede på nuværende tidspunkt siger, at ét EU-land er nogle forfærdelige nogle, fordi de ikke vil det ene og det andet, eller at det har ret i det hele. Lidt mere fleksibilitet fra regeringens side kunne ønskes.

FN bærer i alt for høj grad præg af, at en lang række organisationer er opbygget, efterhånden som de specielle behov opstod. Der er brug for en gennemgang af alle disse underorganisationer, også mere end det, der hidtil er foretaget. Der kan fortsat sammenlægges og rationaliseres, så der kan sikres en større effektivitet i anvendelsen af de midler, FN bruger. Der er også behov for en kraftig opstramning og indkredsning af de opgaver, som FN påtager sig, og der er i allerhøjeste grad ligeledes behov for en kraftig kontrol af resultater og ressourcebehov.

Denne modernisering må og skal finde sted uden smålig hensyntagen til enkelte landes eller de enkelte organisationers egne interesser. Derfor kunne der være en idé i også at overveje at slutte forskellige områder sammen landemæssigt eller på tværs af landegrænserne.

Det er utilfredsstillende, at FN gang på gang oplever at stå tæt ved den økonomiske ruïn, hovedsagelig fordi nogle lande ikke betaler det, de er pligtige til. Naturligvis må enhver svare sit, og alle FN's opgaver og betalingen herfor er en fælles pligt, der påhviler alle medlemslande, og hvor nogle grupper af lande naturligvis må betale mere end andre på grund af betalings- evnen.

Selvfølgelig kan der rejses stor kritik af den måde, pengene forvaltes på, og derfor må det helt klart også være i vores interesse, at der gennemføres en stærkere kontrol. Der må også være sanktioner over for de organisationer, der ikke opfylder klare krav til effektivitet. Men til gengæld må det også være sådan, at FN uanset resultaterne kan regne med de bidrag, som medlemmerne er forpligtede til at betale.

Derfor vil vi også gerne fra konservativ side medvirke til at støtte, at der kommer en mere effektiv kontingentinddrivelse. Der kan findes

mange modeller på det som f.eks. ren stemmebegrænsning eller strafrenter og lignende, hvis fristerne ikke overholdes. FN må til gengæld aldrig blive skatteopkrævende eller noget, der ligner. Eventuelle nye indtægter må således ikke stamme fra bidrag, der mere eller mindre automatisk kan opkræves af FN.

Derfor skal jeg også fra konservativ side sige, at de nye indtægtskilder, der eventuelt kan analyseres, bestemt ikke set med konservative øjne er rummet i de meget gammeldags, socialistiske forslag, som hr. Villy Søvndal fremsatte lige før. Det er vist drengedrømmene fra 1970'erne, der kom op igen. Vi troede ærligt talt, de var afgået ved en stille død med Murens fald, men ak, vi bliver skuffede gang på gang.

I de senere år har vi oplevet et stadig større antal emnespecifikke konferencer, som bliver afholdt i FN-regi; miljø, kvinder og social udvikling er de seneste. Efter konservativ opfattelse er vi med denne udvikling kommet ind på et skråplan – ikke emnemæssigt, og naturligvis skal der også følges op på beslutningerne, men indsatsen såvel arbejdsmæssigt som pengemæssigt står ikke mål med resultaterne. Til gengæld er denne udvikling med mange konferencer med til at udhule FN's Generalforsamling og hele beslutningsproceduren inden for FN.

Efter vores opfattelse skal der i fremtiden afholdes langt færre temakonferencer, mens generalforsamlingen til gengæld i langt højere grad får tildelt de aktuelle emner. Det er her, beslutningerne og drøftelserne bør gennemføres, og det er her, man skal træffe afgørelserne. Det er ikke på specifikke konferencer rundt omkring i modsætning til dér, hvor medlemslandene rent faktisk mødes.

Når vi i FN-regi drøfter udviklingspolitik, ramler vi ofte ind i det helt konkrete problem: Hvem skal betale, og skal de udviklende lande f.eks. selv bidrage til miljøforbedringer?

Vi ønsker naturligvis, at de fattige lande også selv tager hensyn til forbedringer bl.a. på miljøområdet. De fattige lande derimod er af den opfattelse, at vi blot er ude på at kaste problemerne tilbage i hovedet på dem. Det er problematisk, at nogle – ikke alle, men nogle – fattige landes regeringer tilsyneladende anvender ufatteligt store beløb på ting, der intet har med udviklingen af landet at gøre, mens vi fra FN's side og fra de enkelte landes side pumper penge ind i det samme land ad andre kanaler. Det er ikke med til at fremme forståelsen for ulandsbevillinger.

Efter konservativ opfattelse findes der ikke nogen enkel løsning, for naturligvis har vi fra de rige landes side nogle ekstra forpligtelser, men det må også være sådan, at man i udviklingslandene kan lære af de fejl, vi måtte have begået i de vestlige og nordlige lande. Derfor er det en gensidig forpligtelse også at tænke på f.eks. miljøet.

Ulandshjælpen er et helt specielt kapitel. Fra nogle sider, også i Folketinget, er der næsten tale om en fobi, hvis ulandsbistanden samtidig kan være en hjælp til egne virksomheder. Det forstår vi ikke i Det Konservative Folkeparti.

Naturligvis må det være sådan, at ulandsbistanden først og fremmest skal hjælpe de mennesker, der er målet for bistanden, og naturligvis er det således, at hjælpen i videst muligt omfang skal rette sig mod projekter, der kan hjælpe landet og menneskene til at klare sig selv. Det er jo det gamle princip om, at det er bedre at lære et menneske at fiske end at skænke det en fisk. Men de to ting udelukker ikke hinanden, og derfor er det vigtigt at understrege, at man ofte har bedre kontakt med virkningen af bilateral bistand end med den bistand, der foregår igennem multilaterale projekter. Det skaber også en større forståelse.

Det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal helt væk fra den multilaterale bistand igennem FN, men fra dansk side må vi gøre det klart over for vore samarbejdspartnere i bl.a. FN, at også vi fremover vil satse mere på bilateral bistand, og så kan vi godt koordinere det med FN-organisationerne, men det er helt klart, at effekten også skal kunne måles på de penge, vi bidrager med. Til gengæld skal det selvfølgelig også være sådan, at der efterhånden kommer flere bidragydere til den multilaterale bistand, som afholdes igennem FN-organisationerne.

Til slut kan jeg blot glæde mig over den positive udvikling, der er kommet med hensyn til beslutningsdygtigheden, hvad angår det rent sikkerhedspolitiske inden for FN. Vi har ganske vist ikke nået målet endnu, men jeg kan fuldt ud tilslutte mig den gennemgang og forklaring, som ministeren kom med på regeringens vegne, og jeg synes, den seneste beslutning vedrørende Albanien viser, at der er en vilje til at finde en vej. Men der er selvfølgelig fortsat behov for opstramninger og mere faste procedurer, der samtidig skaber fleksibilitet og beslutningsdygtighed i alle situationer.

Kort sagt går vi fra konservativ side gerne forrest, når det drejer sig om en modernisering

af FN, og det er da også udtrykt ved, at vi er medforslagsstillere til det dagsordensforslag, der er fremsat af hr. Villy Søvndal, og som Det Konservative Folkeparti står fuldt og helt bag, og hvorom jeg også havde et lille fortolkningsindskud i min ordførertale.

Jørgen Estrup (RV):

Der er indledningsvis grund til at understrege, at FN er en solid succes, som har bevist sin livskraft i mere end 50 år. Til sammenligning holdt Folkeforbundet som bekendt kun ca. 20 år. Men det er altså også en succes ved vokseværk, idet det er en organisation, der nu skal tage sig af 185 medlemmer – næsten fire gange så mange som ved starten – hvoraf mere end to tredjedele er små lande med mindre end 10 millioner indbyggere, og det sætter naturligvis sit præg på FN's arbejde og stiller krav til organisationens virke, men det afspejler jo samtidig, at FN i høj grad er et sted, hvor de små lande har mulighed for at få deres interesser tilgodeset, sådan som det sker i alt internationalt samarbejde, men ikke mindst i FN-sammenhæng. Man kunne næsten sige, at FN i betydeligt omfang er lilleputternes land, hvor de har mulighed for at binde kæmpen.

Men organisationen har naturligvis af samme grund indre spændinger, for en organisation, der skal spænde over et land som Andorra med få tusinde indbyggere og et land som Kina med mere end 1 milliard og over et land som Mozambique med mindre end 100 dollar i BNP pr. indbygger og et land som Japan – eller for den sags skyld Danmark – som ligger godt oppe i 20.000-dollars-klassen, er naturligvis en organisation med betydelige vanskeligheder med hensyn til at få interesserne til at gå op i en højere enhed.

Men i den sammenhæng bør man jo også markere den fra et FN-synspunkt positive udvikling, som slutningen på den kolde krig indebar, idet den også var slutningen på et ideologisk slagsmål, som i høj grad var præget af et klientforhold til supermagterne, og det har betydet nye udfordringer og nye muligheder for FN. Og selv om de første måneders meget euforiske taler om en ny verdensorden er blevet afløst af mere konservativ snusfornuft – uden at det begreb skal forstås i en dårlig betydning som gustent overlæg – så er der jo her unægtelig tale om en organisation, der på godt og ondt er i brændpunktet, men som dermed først og fremmest viser, at den lever.

Hvad skal FN kunne i dag? Her vil jeg gerne nævne fire ting – andre har kun nævnt tre, men det er i hvert fald vigtigt at have en liste:

For det første skal FN kunne gå foran med hensyn til forebyggelse af konflikter og forsøg på løsning af dem, når det er gået galt.

For det andet skal FN være garant for, at medlemslandene lever op til kravene i international lov og ret, og det gælder ikke blot de folkeretlige regler, men unægtelig også en sikring af menneskerettighederne.

For det tredje skal FN sikre en økonomisk og social udvikling, der mindsker afstanden mellem de rige og de fattige lande og befolkningsgrupper.

Og for det fjerde skal FN sikre en bæredygtig udvikling af det globale miljø.

Disse fire områder hænger tæt sammen, og tilsammen er de en forudsætning for en verden med færre konflikter og mindre vold og for en fremtid for de kommende generationer.

Derfor er et reformarbejde også nødvendigt, og der er brug for en modernisering og effektivisering, og der er unægtelig også brug for en løbende finansiering af FN's aktiviteter.

Og moderniseringen er ikke mindst et spørgsmål om at få FN's Sikkerhedsråd til at fungere på en bedre måde ved så at sige at få ryddet op efter Anden Verdenskrig og den kolde krig både geografisk og med hensyn til indflydelse, og dét er et spørgsmål om, at den tredje verdens lande skal indtage deres naturlige plads og rolle i Sikkerhedsrådet, og det er også et spørgsmål om Japans og Tysklands placering.

I den sammenhæng kunne det måske føjes til, om man er helt visionær og vidtgående nok, når man nu er i nærheden af at lægge op til tre permanente europæiske medlemmer af Sikkerhedsrådet. Det er i hvert fald værd at overveje, om EU-landenes placering ikke både kunne gøres lidt mere mobil og måske også begrænses en smule.

Det indebærer i hvert fald, at Sikkerhedsrådet må udvides, men samtidig er der et krav om større og ikke mindre handlekraft, og derfor er vetorettens begrænsning til alene at dreje sig om vitale sikkerhedspolitiske spørgsmål et helt centralt emne, for vi skulle nødigt have en gentagelse af det, som vi så tidligt på foråret, hvor Kina så at sige tog Guatemala som gidsel, fordi det var utilfreds med andre beslutninger.

Det kræver også et udvidet samspil omkring konfliktløsning og konfliktforebyggelse, og det vil ikke mindst sige en øget vægt på samspillet

med regionale organisationer som OSCE. Her er Albanien et nærliggende eksempel, men det er i det hele taget et forsøg på at understrege, at kapitel 8-delen af FN-pagten kan udvikles endnu mere. I OSCE-sammenhæng giver det samtidig mulighed for at benytte nogle af OSCE's konfliktløsningsmekanismer, som jo på visse punkter går længere med hensyn til muligheder for intervention i et lands indre anliggender.

Det er også et spørgsmål om arbejdsdelingen mellem Sikkerhedsrådet og Generalforsamlingen, hvor man kunne forestille sig, at Generalforsamlingen på visse områder kunne gives besluttende magt. Det er et ømtåligt spørgsmål, men det ville måske gøre Generalforsamlingen mere ansvarlig.

Det er derudover i høj grad også et spørgsmål om en central placering af problemer omkring miljø, udvikling og menneskerettigheder i FN's arbejde med et større pres på medlemslandene for at få dem til at anvende FN's organer, ikke mindst Den Mellemfolkelige Domstol, hvor vi jo stadig væk ser eksempler på, at større lande har svært ved at forlige sig med tanken om at løse problemer ad Domstolens vej.

Man kunne unægtelig også overveje en særlig domstol vedrørende krigsforbrydelser, for det ville i høj grad styrke FN's troværdighed, hvis man faktisk fulgte de beslutninger op, der er truffet.

Endelig er det også helt oplagt nødvendigt at overveje EcoSocs fremtidige rolle.

Effektiviseringen er i høj grad også en del af FN's dagsorden, og vi er nødt til at sikre os, at både Sikkerhedsrådet og generalsekretærens sekretariat er i stand til at handle tilstrækkelig hurtigt og effektivt i kritiske situationer, for en gentagelse af beslutningen om de sikre områder i Bosnien, hvor det ikke var FN's skyld at det gik galt, men i højere grad Sikkerhedsrådets, og af forløbet i Rwanda er ikke noget, vi ønsker os.

Og det drejer sig om en bedre beredskabsgang og om bedre beredskabsordninger, og det drejer sig om early warning-systemer, hvor Danmark jo heldigvis på en række områder er gået foran, både med hensyn til humanitært beredskab, med hensyn til en udrykningsstyrke og med hensyn til at tilmelde sig FN's humanitære afdeling.

Effektivitetsmæssigt drejer det sig endelig om at trimme nogle af FN-systemerne, sådan at vi sikrer os, at der ikke sker overlapninger og imperiebygning og forskydninger af målsætninger.

Til sidst må man jo sige om finansieringen, at det er på tide at få gjort op med restancerne og få sikret, at en rimelig byrdefordeling slår igenem, og her kunne man måske overveje, om det ikke var på tide at indrømme USA det loft på 20 pct., som man har snakket så meget om, og hvorved USA jo samtidig ville mærke, at det til gengæld ville betyde nogle begrænsninger af USA's fordele.

Og vi må sikre, at når Sikkerhedsrådet træffer beslutninger, er en medfinansiering obligatorisk. Der bør ikke være gratister ved globale løsninger.

Endelig er det nødvendigt at sikre en medfinansiering af miljø- og udviklingsprogrammerne. Det er uholdbart, at man gentagne gange i udviklingssammenhænge kan vedtage f.eks. et BNI-mål for landene på 0,7 pct., uden at ret mange lande følger det op, lige så vel som det er uacceptabelt, at så få lande fulgte vedtagelserne i Rio op.

Og så vil jeg slutte med at sige, at for at sikre, at FN's muligheder udnyttes, er organisationens forankring i den folkelige deltagelse afgørende, og det vil sige, at regeringernes samarbejde er nødvendigt, men ikke nok; vi er nødt til også at styrke både den parlamentariske side og NGO-siden.

Men som en enkelt ting til sidst kunne jeg måske nævne, at Folketingets medlemmer også burde tage mere aktivt del i den organisation, der hedder Parliamentarians' Global Action, og dermed kan jeg understrege, at en FN-baseret parlamentarikerorganisation også har vores fulde støtte.

Annette Just (FP):

Jeg vil starte med at takke SF for at have taget initiativ til denne forespørgsel, og jeg tror, det er meget væsentligt, at vi mindst én gang om året får talt ud om, hvad vi mener om FN, og hvordan vi egentlig tænker os at organisationen skal forenkles, for jeg tror ikke, der er nogen, der er i tvivl om, at det ellers bliver en stor, tung kolos, som ikke rigtig har noget fast ståsted – hvilket den ser ud til både set udefra, og når man arbejder i den.

Og jeg vil også takke ministeren for hans besvarelse, hvor han så grundigt gennemgik, hvad der rent faktisk bliver gjort, og hvad man forsøger at gøre, for jeg er hundrede procent enig i, at der selvfølgelig skal ske en demokratisering, og at der er behov for en reformering af hele FN-systemet.

Men det er ikke nok at stå her og tale om moderniseringer og effektiviseringer osv.; vi er nødt til at have en plan, og dér var det, jeg ligesom fornemmede, at ministeren var ved at have en plan om forenkling. For hvad er det, der sker? Der sker det, at FN har haft så mange gode intentioner og så mange gode ideer og har nedsat så mange underorganisationer, at de er begyndt at overlapse hinanden. Vi kender jo alle sammen uendelig mange områder, hvor der er en begyndende overlappning, og når man i forskellige regioner prøver på at gøre noget tilsvarende, så er det, man får endnu mere overlappning.

Den forenkling og modernisering er Fremskridtspartiet hundrede procent tilhænger af, og vi håber på, at samarbejdet rent faktisk vil komme til at fungere på et tidspunkt. Men lad os også være ærlige og indrømme, at det ikke fungerer særlig godt nu, for der er jo 185 medlemslande, og de snakker i nord, syd, øst og vest og bliver ikke enige om særlig meget, og derfor er en forenkling og modernisering nødvendig, for ideerne er rigtige, og selvfølgelig skal vi kunne samarbejde, men det kan vi ikke, hvis landene ikke føler ansvar for det, der bliver besluttet i FN-regi. Hvis man ikke føler, at det også er mit lands ansvar, og det gælder for alle 185 lande, ja, så kommer det ikke til at fungere. Og derfor er det vigtigste, vi kan sige og gøre på nuværende tidspunkt, vel nok: Tag det ansvar alvorligt. Og det skal altså gælde alle nationer.

Der skal selvfølgelig være handlekraft bag det, FN beslutter, men så må man også have så meget ansvar, når man træffer beslutningerne, at man også lægger det lod i vægtskålen, hvor man spørger: Kan det lade sig gøre? For det nytter heller ikke noget, at FN på fine, store papirer og i taler og lignende træffer nogle beslutninger, hvortil man bagefter siger: Det kan nok ikke rigtig lade sig gøre inden for de næste 50-100 år.

Vi er nødt til at tage ansvar for det, vi beslutter. Det gælder i særdeleshed i Folketinget, men så sandelig også i FN.

Der er blevet talt meget om regionerne under FN. Og vi er selvfølgelig her i landet vældig stolte af OSCE – det tidligere CSCE – og kan godt lide at tale om det. Vi prøver i Europa at få opbygget en sikkerhedsorganisation for hele Europa, men når man ser på OAU, det afrikanske tilsvarende på OSCE, ja, så er det vist ikke helt så effektivt. Det er der heller ikke rigtig nogen, der har påstået på noget tidspunkt. Når man så kigger videre, så er der såmænd på det amerikan-

ske kontinent OAS, altså en tilsvarende organisation, der skulle få det til at fungere som en sikkerhedsorganisation. Og så har vi ASEAN i Syd- og Østasien. Det er jo netop sådan nogle organisationer, som burde være en sikkerhed for, at FN-resolutioner og lignende kom til at fungere. Og det betyder stadig væk, at de 185 lande skal have ansvaret for, at det, der bliver besluttet i FN, også kommer til at fungere.

Så står der i vores fine motiverede dagsorden, at man også skal finde ud af at få økonomien til at fungere. Det har Fremskridtspartiet kæmpet hårdt for, og vi har talt meget om det, hver gang vi har talt om FN: Økonomien skal være i orden, også i FN. Men hvordan får vi det moderniseret, hvordan får vi det effektiviseret, og hvordan får vi de forskellige lande til at betale, hvad de rent faktisk skulle betale?

Vi gør det ikke ved at lave store konferencer, som koster en masse penge, som ikke giver nogen resultater, og som kun er med til at give endnu flere store, fine ideer om, hvad man eventuelt kunne i det næste århundrede. Næh, det, man burde gøre, er på møderne at tage små, sikre skridt fremad og ikke på de store, fine konferencer.

Fremskridtspartiet er modstander af, at FN sætter sig i spidsen for og betaler oceaner af penge for den slags store konferencer. Nu ved jeg godt, at jeg kommer til at slå en del af partierne oven i hovedet, når jeg siger: Miljøkonferencer, kvindekonferencer og lignende. Men jeg tror faktisk, at resultaterne kan opnås bedre på et lidt mindre, lidt mere beskedent niveau, hvor man rent faktisk får talt direkte ind til benet, og hvor man får truffet nogle beslutninger, frem for – hvad der nemt kan ske – at det bliver til sociale begivenheder. Det klæder ikke FN. Det klæder ikke en så alvorlig organisation med så store ambitioner på den måde at udvande, hvad der kunne være sund fornuft for alle 185 lande.

Med disse få, men valgte ord vil jeg blot til slut sige, at der er én ting, og det er jeg næsten nødt til at sige, som ikke kan undre mig: at man heller ikke på dette udenrigspolitiske punkt kan blive enige om, hvad det er, man mener i EU. Det understreger for mig at se kun, at EU ikke er egnet til at have en fælles udenrigspolitik. Men det kan glæde mig, at vi i Norden i hvert fald er enige om, hvad det er, der skal gøres for at klare en forenkling, og at vi ikke her lader os totalt tyrannisere af den fransk-tyske akse.

Så skal jeg selvfølgelig sige, at vi er medfor-slagsstiller til den motiverede dagsorden, og jeg

har allerede gjort opmærksom på, at i hvert fald SF's fortolkning af, hvordan man skal få ekstra økonomi ind, kan Fremskridtspartiet ikke være med til.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten mener også, at det er meget relevant at rejse spørgsmålet om en demokratisering af FN, for FN har siden sin grundlæggelse faktisk været en rimelig udemokratisk organisation. Alene skabelsen af Sikkerhedsrådet med først 11 siden 15 medlemmer, hvoraf de 5 er permanente og udstyret med vetoret, gør det problem klart.

Det var et stormagternes FN, der blev skabt. FN's charter er fint, det er godt, men FN's reelle magt til at gribe ind over for denne verdens uligheder og være en global faktor i retning af konfliktforebyggelse og udjævning af de eksisterende sociale og økonomiske uligheder har altid været begrænset til, hvad landene i Sikkerhedsrådet, specielt USA, fandt for godt.

Det så vi bl.a. i 1970'erne, hvor der i FN's plenum blev vedtaget en lang række resolutioner, som afspejlede, at flertallet i FN's plenumsforsamling nu udgjordes af en række tidligere kolonilande. De krævede et opgør med de grundlæggende økonomiske uligheder, som var årsag til sult, fattigdom, analfabetisme osv. Men her trak USA og Vesten grænsen i Sikkerhedsrådet, og plenumvedtagelserne forblev ord.

Siden sammenbruddet for de stalinistiske diktaturer i Østeuropa har Vesten fuldstændig domineret Sikkerhedsrådet. Det betyder bl.a., at FN har kunnet bruges som et figenblad for militære aktioner, som vestlige lande har ønsket iværksat. Derfor blev bl.a. Golfkrigen udkæmpet under FN-flag. Det var ikke for at forsvare det ikkeeksisterende demokrati i Kuwait. Det var ikke for at vælte diktatoren Saddam Hussein. Det var ikke for at bekæmpe den nationale undertrykkelse af kurderne. Det var ene og alene for at sikre Vestens interesser i billig energi og store multinationale selskabers profit.

At sikre Vestens interesser under FN-flag mener Enhedslisten er det egentlige indhold i den såkaldt nye verdensorden. Der er i hvert fald ikke blevet meget mere demokrati i Kuwait.

Til gengæld kan man sige, at i andre områder af verden, hvor Vesten ikke har interesse i at gribe ind, eller hvor den regionale stabilitet ikke er truet, dér kan konflikterne få lov at passe sig selv, uanset hvor mange ofre de kræver. Det mest groteske eksempel er Rwanda, hvor

FN-systemet var vidende om planerne for folkemordet, flere måneder før det fandt sted, uden at man rørte en finger, et folkemord, som i øvrigt i høj grad var finansieret af lån fra Verdensbanken og gennemført med våben købt i Albanien, Belgien og Frankrig.

USA og Vesten har brugt sin øgede styrke til angreb på dele af FN's struktur og underorganisationer, specielt dem, der arbejder med at oplyse om og ændre på de globale handels- og bistandspolitiske udviklingstendenser. Det ulige handels- og bytteforhold mellem flertallet af FN's lande og den rige vestlige verden er blevet forværret i årene, der er gået. USA med flere har arbejdet for, at FN's underorganisationer, som er kommet med klar dokumentation af og handlingsanvisninger over for de globale uligheder, skal beskæres eller nedlægges, og deres funktioner overføres til IMF, Verdensbanken og WTO.

Målet er, at de økonomiske og handelsmæssige spørgsmål skal afgøres i disse organisationer, hvor fri markedsøkonomi er det knæsatte dogme, hvor vækst og udvikling kun kan komme som følge af denne model. Dermed kan Vesten også undgå en kritik og dokumentation af den skæve fordeling, som der er af verdens goder.

Enhedslisten er ikke blind for, at der er et stort bureaukrati i FN, at der er korruption og inkompetence, og at der bør sker en omstrukturering for at ændre på dette. Men den vigtigste strukturreform i FN er faktisk at afskaffe den vestlige verdens totale dominans.

Når udenrigsministeren i sin indledning siger, at FN har brug for »reformer, der kan sætte FN-systemet bedre i stand til at tage de globale udfordringer op . . .«, så er Enhedslisten isoleret set enig i denne sætning. Men hvilke reformer og hvilken udfordring? De fleste af de 185 lande har, som udenrigsministeren selv siger, intet andet forum, hvor de kan komme til orde i forhold til de afgørende globale spørgsmål.

Danmark er sammen med en række andre rige lande medlem ikke bare af FN; vi er også med i EU, Europarådet og OSCE, og vi er med i IMF og Verdensbanken. Overalt er det lande som Danmark og de andre EU-lande, som sammen med USA og Japan sætter dagsordenen for den politiske, økonomiske og sociale udvikling på verdensplan.

Denne ulighed, denne magtmæssige fordeling, kan ingen forslag til strukturreformer i FN afhjælpe, medmindre de selv samme rige vestlige lande er villige til at afgive noget af deres

magt. Det vil de fleste af disse lande overhovedet ikke høre tale om.

Udenrigsministeren sagde i sin besvarelse, at Danmark sammen med de nordiske lande har argumenteret for, at Sikkerhedsrådet bør udvides fra de nuværende 15 til 23 medlemmer for at øge Rådets repræsentativitet. I forslaget opereres der med, at antallet af permanente medlemmer øges fra de nuværende 5 til 10, og »at en udvidelse af vетоretten til nye faste medlemmer nøje bør overvejes for ikke at begrænse Rådets effektivitet«.

Hvorfor ikke sige ligeud, at det skyldes, at de nuværende permanente medlemmer ikke ønsker at se deres magt undermineret og afviser enhver form for indskrænkning af deres magt. Derfor vil disse lande ikke acceptere, at eventuelle nye permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet udstyres med den samme vетоret, som de selv har.

Enhedslisten er imod denne vетоret, som ikke bliver bedre af, at den er eksklusiv og forbeholdt nogle få. Det er klart, at der skal være en form for daglig ledelse af FN, men denne ledelse skal operere uden vетоret og afspejle holdningerne i FN's plenum og de flertalsafgørelser, som tages dér. Den daglige ledelse skal afspejle FN's medlems sammensætning i dag.

En af USA's styrkepositioner ligger i, at landet konsekvent har nægtet at betale sit fastsatte bidrag til FN og som hovedregel har været år bagefter med sine indbetalinger. USA's bidrag til finansieringen af FN er afgørende og er derfor altid blevet brugt som en politisk rambuk for de amerikanske interesser i, hvad FN skal og ikke skal. Så når der snakkes om demokratisering, er der præcis noget at tage fat på her, og det er vel et spørgsmål, hvor længe man skal acceptere, at FN som institution og som organisation ligger i et land, som ikke betaler de bidrag, der er fastsat.

Enhedslisten kan heller ikke tilslutte sig planerne, som regeringen så varmt støtter, om oprettelse af en multinational styrke med højt beredskab. I sig selv kunne det være ret fornuftigt med en sådan beredskabsstyrke, som kunne være konfliktforebyggende og gå ind på et tidspunkt som en mægler og en fredsbevarende faktor. Men som vi har set i en årrække, så bliver FN i stigende grad betragtet som en organisation, der bruges som dække for vestlige interventioner, hvor det er opportunt for Vesten at optræde under FN-flag.

Derfor er det også sandsynligt, at en sådan multinational styrke vil blive brugt til yderligere at underminere FN's autoritet og øge risikoen for, at FN bliver misbrugt af de vestlige lande i Sikkerhedsrådet til at varetage snævre handels- og sikkerhedspolitiske interesser.

På den baggrund er det klart, at Enhedslisten ikke kan støtte det fremsatte dagsordensforslag. Dertil går det alt for meget som katten uden om den varme grød, og et konkret eksempel på det fik vi jo, da man skulle diskutere, hvad man mente med yderligere finansieringsindtægter til FN. Da så vi en kæmpe stor uenighed mellem dem, som støttede det selv samme forslag.

Men jeg kan til beroligelse for den borgerlige side i salen og måske til ærgrelse for hr. Søvndal fra Socialistisk Folkeparti garantere, at det aldrig nogen sinde, så længe der er fem permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet, bliver en skat på våbenhandel, som kommer til at finansiere FN, og det hænger bl.a. sammen med, at de fem permanente medlemmer af FN står for 80-90 pct. af våbeneksporten til udviklingslandene i denne her verden.

Arne Melchior (CD):

Man kan vist uden overdrivelse kalde dagens forespørgsel for en ordentlig mundfuld. Det er ikke så lidt, vi debatterer her på en mandag eftermiddag. Det er ikke bare FN's demokratisering, men vi aftvinger også regeringen svar på, hvordan den vil sikre – ikke bidrage til – at FN er i besiddelse af den nødvendige handlekraft i forhold til at løse de alvorlige sikkerhedsmæssige, miljømæssige og sociale problemer, som vi står over for.

Det er ikke så lidt. Når jeg tænker på, hvor svært vi har ved at klare vore egne hjemlige, og man kan godt i denne sammenhæng sige små problemer, er det jo noget at forlange af en udenrigsminister, at han skal være med til at sikre det her.

Jeg forestiller mig 185 medlemslandes parlamentær med hver 2, 4, 6, 8, 10 eller flere partier diskutere dette emne. Udenrigsministeren skal altså sammenfatte alle vore 9 partiers synspunkter. Og fru Annette Just vil endda gerne have en sådan debat hvert år. Den er jo så stor, at den forløber hurtigt. Det er jo efter Parkinsons lov, og jeg tror ikke kun, det er, fordi det er mandag eftermiddag, at der savnes korte bemærkninger, men emnet er simpelt hen så stort, at det er umuligt at forholde sig til i en debat af sådan en art. Det betyder ikke, at fore-

spørgslen ikke er rimelig, det betyder ikke, at vi ikke skal diskutere disse ting, men jeg vil bare gerne stille proportionerne op.

Nå ja, de er jo ikke så demokratiske, alle de 185 parlamenter. Og jeg må da give udenrigsministeren ret i, når jeg citerer ham for, at hvis alle 185 medlemslande skal være repræsenteret i alle organer, hvis de skal kunne få alle deres bekymringer på dagsordenen, og hvis alle skal kunne tage ordet til alle dagsordenens punkter, ja, så kommer FN ingen vegne. Udenrigsministeren kaldte beskedent denne udtalelse for lidt polemisk. Jeg synes, den er smadderrealistisk.

Det siger jo noget om demokratiseringsgraden og åbenhedsgraden, som nu er mulig, for det er jo et globalt emne, vi diskuterer. Og globalt rimer altså på optimalt, og når noget er globalt, ja, så tror jeg ikke, det kan løses optimalt. Det er simpelt hen umuligt. Det er noget med kæden og det svageste led og alt det der.

Der er jo ikke grænser for de forventninger, der rettes til FN – også hos menigmand. FN skal kunne klare alle mulige ting. Men jeg må altså slå fast, at FN ikke kan redde menneskeheden fra menneskene. FN er ej heller i stand til at løse alverdens konflikter, ej heller at forebygge alverdens konflikter. Det er ikke meningen med FN. Det er ikke formålet med FN. FN er et forum, hvor man kan træffes for at mildne konflikter, der opstår mennesker og grupper, samfund og stater imellem og inden for disse. Hvis man forventer de optimale resultater af FN, så skal FN blive en skuffelse for de fleste, og det er FN efter min mening ikke. Jeg kan tilslutte mig hr. Estrups ord om, at FN er en succes.

FN fortjener et langt bedre image og en langt bedre og mere positiv omtale, og det bør vi alle medvirke til. Ikke mindst underorganisationernes velsignelsesrige resultater retfærdiggør det. De opnår meget væsentlige ting med hensyn til at forebygge social nød. Og det er sociale uligheder og social nød, der dybest set ligger bag alle konflikter mennesker og grupper af mennesker imellem. Disse underorganisationer er også i dejlig grad aldrig tilstrækkelige – hvornår kan det blive nok – men i vid udstrækning med til at styrke undervisning og oplysning.

Endelig vil jeg gerne benytte lejligheden til at nævne verdens formentlig største og mest fredstruende problem, fordi det har så stor en social karakter. Det er overbefolkningsproblemet. Det er altså FN's opgave på familieplanlægningsområdet, som er så uhyre vigtigt, men meget sjældent omtalt.

Det bliver straks vanskeligere med de mange store konflikter. Der er sket den ændring fra den situation, da det nuværende FN blev grundlagt for 50 år siden, og til nu, at konflikterne ikke er blevet mindre, men de har skiftet karakter. En af ordførerne, eller var det udenrigsministeren, var inde på, at der er ganske få konflikter stater imellem, således som vi har kendt det igennem århundreder og årtusinder. Der er til gengæld mange flere konflikter i landene mellem etniske, religiøse grupper, f.eks. i Nordirland, men efter min opfattelse er de oftest begrundet i sociale uligheder.

Alle disse velsignelsesrige opgaver, som FN løser, koster mange penge, men det skal erindres, at FN's budget i dag, tror jeg, kun er det dobbelt af, hvad det var for 50 år siden, hvorimod medlemstallet er eksploderet til det firdobbelte og opgaverne også er blevet tilsvarende mangfoldige. Så med alle de fejl og alt det bureaukrati, der kan forekomme og nødvendigvis vil forekomme i en så stor organisation, synes jeg, at det er beundringsværdigt, hvad vi får for penge.

CD vil gerne være fleksibel over for nye betalingsformer. Det behøver absolut ikke at være hr. Villy Søvndals model, men jeg kunne godt tænke mig, at landene bidrog på en måde, der gjorde bidraget noget mere synligt og noget mere bevidstgørende om FN, end tilfældet er i dag. Jeg ved ikke, om der kan læres noget af visse EU-modeller. Det er måske tvivlsomt, men jeg synes, man skal være fleksibel også på det område.

Fleksibilitet kendetegnede i øvrigt i stor udstrækning udenrigsministerens redegørelse her. Nu kan han måske ikke tåle mere ros fra CD i denne fase af samlingen – det har jo regnet ned over ham ikke mindst fra min mund – men det er ærligt ment hver gang, og jeg synes, at den redegørelse, vi har fået i dag, var afbalanceret, den var saglig og realistisk og samtidig dækkende for danske interesser uden at være overdrevent egoistisk.

Samliv er jo vanskeligt. Samliv mellem ægtefæller, mellem venner, mellem arbejds- og holdkammerater er selv i enkelttal enormt svært. Jo flere der bliver om det, desto vanskeligere må det naturligvis være, og når det som tidligere sagt foregår globalt mellem 185 stater med de enorme forskelle i tradition og historie, kultur og opfattelser osv., så er det ikke underligt, at det er svært og det kun kan lykkes, hvis flere lærer at give afkald på den egoistiske tænkning

eller – lad mig sige det bedre – hvis man vil erkende, at egoisme og altruisme oftere, end de fleste er tilbøjelige til at tro, går hånd i hånd.

Man kan godt vinde egne langsigtede og betydelige fordele ved at give personligt, individuelt, afkald på den løsning, man lige i øjeblikket og på kort sigt ville ønske sig.

I øvrigt har vi jo hørt masser af forslag her i dag – de fleste af dem gode. Vi er også blevet forsynet med et stort papir fra FN-Forbundet. Det siger jeg tak for. Også det indeholder et hav af forslag, det er et helt katalog. Jeg ville nok have sat pris på, hvis FN-Forbundet, som jeg selv er medlem af, ville have foretaget en mere præcis prioritering, men o.k., der står mange gode ting, og vi skal jo være opfyldt af mange gode ideer og intentioner alle sammen.

Det allervigtigste i sammenhængen er tålmodighed, engleblid tålmodighed. Der kan ikke indtræde det tidspunkt, hvor nogen vælter forhandlingsbordet og siger: Gider ikke mere. Der skal stor idealisme til, men man behøver bare at forestille sig, hvordan vores verden så ud, hvis vi ikke havde et FN. Så måtte vi omgående opfinde det. Og nu vi har det, så skal vi ikke gøre andet og mere – for at gøre det lidt let til sidst – end hver for sig at gøre vort bedste ved at have denne engleblide tålmodighed og idealisme, for FN er en enorm, en uerstattelig værdi for verdenssamfundet, også for hver enkelt af os.

Poul Nødgaard (DF):

Når 185 lande skal samarbejde i en verdensomspændende organisation som FN, kan man jo næsten sige sig selv, at det rent politisk bliver et ganske tungt apparat at styre. Hertil kommer så, at store dele af apparatet i FN vel næppe når op på højde med det faglige niveau, som præger nogle af de enkelte landes faste FN-repræsentationer. Ved besøg i New York har jeg konstateret, at den danske FN-ambassadør og hans stab udgør et stærkt og kompetent led i hele FN-systemet.

Forespørgselsdebattens spørgsmål lader sig ikke besvare her og nu, men de signaler, Folketingets partier sender, må man formode udenrigsministeren kan bruge, når han skal gøre sin indflydelse gældende i de kompetente organer, der behandler hele FN-organisationen og dens fremtidige struktur.

I Dansk Folkeparti forstår vi, at FN's generalsekretær Kofi Annan har sagt, at han behøver mere tid til at reformere FN end den tid, det tog

Gud at skabe verden, men til gengæld betragter vi også reformationen som en nødvendighed, før man overhovedet tænker på at give FN mere magt, sådan som det er SF's mening med forespørgselsdebatten her i dag.

FN bør først og fremmest arbejde for opnåelse af fredelig sameksistens medlemslandene imellem samt sikre, at verden hurtigt og effektivt kan hjælpe mennesker i nød på grund af borgerkrige, hungerskatastrofer, jordskælv osv.

Står det til Dansk Folkeparti, skal FN også koordinere verdens indsats ved at hjælpe flygtninge i nød. Indsatsen bør først og fremmest ydes i eller tæt ved de enkelte lande, hvor flygtningene kommer fra. Flygtninge bør derfor leve i lejre, indtil det eventuelt kan blive nødvendigt at sende flygtninge til modtagerlande. Det skal alt sammen være bestemt af FN-systemet.

FN skal have befolkningens bevågenhed, og dette kan næppe siges at være tilfældet på nuværende tidspunkt. Her synes jeg, at de enkelte lande i højere grad bør profilere FN-systemet, også ved at give pressen mere information om, hvordan dette vidtspændende arbejde i virkeligheden foregår, med andre ord at gøre FN mere levende i befolkningens øjne.

At FN har problemer, der skal løses, er åbenbart for enhver, idet USA jo blokerede for en ny embedsperiode for den siddende generalsekretær. Det kan der være flere årsager til, men den officielle begrundelse var, at FN ikke havde fået de nødvendige reformer. USA's gæld hænger jo i høj grad sammen med, at USA vil gennemtvinge de ønskede reformer af et stift system. Man kan så diskutere, om USA's handle måde er rigtig. Hvis dispositionerne betyder en lammelse af aktiviteterne i FN, så er det ganske betænkeligt, hvad der foregår med disse store gældsposter.

I Dansk Folkeparti følger vi naturligvis med stor bevågenhed de mange arbejdsområder, de 185 lande beskæftiger sig med. Et af disse arbejdsområder bør og skal altid have en fremtrædende placering, nemlig menneskerettighederne. Det er faktisk tæt på at være uforståeligt, at menneskerettighederne i vor oplyste tid stadig i kraftig grad trædes under fode. Her burde FN have sanktionsmuligheder, men når en del af medlemslandene ikke ratificerer konventionerne på området, kan man jo konstatere, at der er lang vej endnu, inden FN fungerer optimalt.

Der skal ikke herske tvivl om, at Dansk Folkeparti støtter vores fortsatte medlemskab af FN, men mener, at FN bør reformeres drastisk, ligesom vi ikke er ukritiske tilhængere af enhver

mission, som FN iværksætter. Hvis FN fortsat skal være levedygtigt og troværdigt, bør planerne om en afbureaukratisering af FN's organer gennemføres og Kofi Annans bestræbelser i den retning skubbes mere i fart. Det var måske en opgave for udenrigsministeren at sætte fart i det tog.

Dansk Folkeparti ønsker også, at FN ikke fortsat skal ligge under for det pres, som Kommunistkina udøver, og på den baggrund ønsker Dansk Folkeparti, at FN vil arbejde for en snarlig optagelse af Taiwan i FN, hvilket vil være en positiv handling i retning af den demokratisering af FN, som SF ønsker med den her forespørgselsdebat. Når det kan lade sig gøre både at have Nord- og Sydkorea med, bør Taiwan også have lov på linje med Kommunistkina.

Op så vil jeg lige sige et par ord til sidst om den dagsorden, der er foreslået. Jeg synes, der er masser af gode ting – der er næsten overvejende gode ting i den – og ud fra det synspunkt kunne enhver sige, at så skulle man stemme for den. Vi vil i Dansk Folkeparti undlade at stemme til den pågældende dagsorden, og det gør vi ud fra synspunktet om, at vi synes, der en gang imellem godt kan være en forespørgselsdebat herinde, uden at man skal have sådan en lang liste, der pålægger regeringen både det ene og det andet og det tredje. Realiteternes verden er jo, at det ikke engang er sikkert, at udenrigsministeren har mulighed for på regeringens vegne at gennemføre alle de ting, der står deri.

Vi synes hellere, at udenrigsministeren ud fra den debat, der er foregået her i salen – forhåbentlig læser også hans embedsapparat igennem, hvad de enkelte ordførere og de enkelte partier har ment – skal føre dansk udenrigspolitik, og vi synes ikke, at han skal have sådan en spiseseddel med sig i lommen, næste gang han skal til New York.

Det er ud fra disse synspunkter, at vi ikke støtter den foreliggende dagsorden. Vi vil selvfølgelig heller ikke stemme imod den. Der er et par enkelte af pindene, vi ikke er så vilde med, men det kunne vi måske godt have levet med. Men det er en lille demonstration imod, at der hele tiden og igen og igen skal foreslås de dér dagsordener. Her er et område, hvor vi synes, der var stor grund til bare at tage debatten og så slutte den af, og så går udenrigsministeren stille og roligt hjem på sit kontor og vurderer, hvad der så videre skal ske fra dansk side.

Efter disse ord har vi fra Dansk Folkeparti ikke mere at fremføre i denne debat.

(Kort bemærkning).

Henning Gjellerod (S):

Som formand for Dansk Interparlamentarisk Gruppe, som jo er sammensat af medlemmer her i Folketinget, vil jeg gerne komme med nogle betragtninger om demokratisering af FN-systemet.

I IPU har vi i flere år haft drøftelser vedrørende udformningen af et tættere samarbejde med FN. Disse drøftelser er foregået internt i IPU, men der har også været en tæt dialog imellem IPU og FN omkring et sådant samarbejde.

IPU har i de senere år i stigende grad taget FN-relaterede emner op på sine konferencer, som afholdes to gange om året. Derudover har IPU taget initiativ til, at der afholdes særlige parlamentarikerdage på stedet under de store FN-topmøder, der har været afholdt i de senere år. Det har således været tilfældet i Rio, i Kairo, her i København, i Beijing og i Rom, senest under FAO-topmødet.

Må jeg bruge det sociale topmøde her i København som eksempel: På IPU's konference her i København i september 1994 midt under valgkampen var det ene hovedtema på konferencen en introduktion til problemstillingen på det sociale topmøde, der blev afholdt et halvt år senere også her i København.

Denne parlamentarikerdag, der blev afholdt her i Folketinget, foregik i Landstingssalen, og der var henvend 200 parlamentarikere fra hele verden til stede i en drøftelse, der vel varede omkring 6 timer. Der blev sendt et meget vigtigt budskab fra parlamentarikerne til regeringsoverhovederne, der var forsamlet ude i Bella Centret. Men ikke nok med det; på en senere konference har et af hovedtemaerne været opfølgning af resultatet af det sociale topmøde i København.

I september 1995 i jubilæumsåret 50 år efter FN's fødsel afholdt IPU en speciel konference i FN-bygningen i New York. Slutdokumentet fra denne konference omtaler parlamentarikernes særlige muligheder for at præge FN-systemet i en mere demokratisk retning. Den er siden blevet fulgt op af en egentlig aftale om et tættere samarbejde mellem IPU og FN.

På den senest afholdte IPU-konference i Seoul her i april i år blev der taget beslutning om, at IPU åbner et egentligt kontor til formidling af et tættere samarbejde med FN. Dette kontor skal selvfølgelig ligge i New York.

Men herudover lægger IPU an til en omlægning af sit konferencemønster. Fremover vil

man gå over til kun at afholde én konference af normalt omfang – og det er en uges varighed imod de sædvanlige to – og i stedet for vil man så afholde en specialkonference hvert år i New York om efteråret med vigtige temaer for den kommende FN-generalforsamling på dagsordenen.

Meningen er, at en sådan parlamentarisk dimension skal bringe et demokratisk islæt ind i debatten om de vigtigste emner, som debatteres på FN's Generalforsamling.

Der er ingen tvivl om, at FN-systemet har indset, at parlamentarikerne kan være til god hjælp, når det gælder finansieringen af FN, og ikke mindst når det gælder opfølgningen af de vedtagne resolutioner og konventioner i FN.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg er i den glædelige situation, at jeg kan glæde mig over meget stor enighed i Folketinget om de hovedretningslinjer, som var indeholdt i min besvarelse. Jeg vil dog gerne sige til hr. Melchior, at jeg nok skal bære rosen med værdighed og uden at blive staldkåd af den grund.

Men jeg glæder mig oprigtigt over enigheden. Vi har fra Udenrigsministeriets side og fra min side gjort os umage med at udforme en ret udførlig besvarelse af forespørgslen, fordi FN-anliggenderne er så vigtige for dansk udenrigspolitik.

Lad mig understrege, at enigheden her i salen og i den danske befolkning i det hele taget er uhyre vigtig i det daglige arbejde med FN-problemerne. Det giver et sikkert ståsted. Jeg vil føje til, at enigheden, som vi oplever den, også er et udtryk for, at det folkelige oplysningsarbejde, der gøres for at oplyse om FN, altså faktisk har politisk virkning på holdningerne i de politiske partier.

Jeg tror også, at den særlige ordning, som Danmark har med at sende medlemmer af dette Folketing til FN's Generalforsamling hvert år, bidrager hertil, derved skaber man en betydelig viden om FN-forhold her i salen.

Et stort problem for FN her og nu og i de kommende år er det økonomiske problem. Det er helt nødvendigt, at der sker en afvikling af de restancer, som der er. Jeg må her føje til, at den amerikanske administration og den amerikanske regering jo arbejder meget stærkt for at overbevise Kongressen om, at afviklingen af USA's restancer er helt nødvendig. Den nye amerikanske udenrigsminister, der har en fortid som FN-ambassadør, har gjort det meget klart,

at hun for sin del agter at slå for, at USA som en selvfølge skal afvikle sine restancer.

Der er derudover en diskussion om nye indtægter; den har også spillet en vis rolle her i dag. Og nye indtægter for FN ville jo være ønskelige, men det har hidtil vist sig vanskeligt at enes om nogle modeller. Der er to betingelser, der skal opfyldes, for at nye indtægtskilder kan sættes i værk, nemlig for det første, at de virker rimelige på alle medlemslandene – det er i sig selv et højt krav – og for det andet at de også kan vedtages. Endnu har vi ikke set modeller for nye indtægtskilder, som opfylder begge betingelser på én gang, men arbejdet for at styrke FN's finansielle grundlag bør fortsættes med betydelig styrke.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at give nogle få centrale oplysninger om omkostningerne ved FN og FN's virksomhed.

Selve hovedbudgettet for FN – dvs. for nøglefunktionerne, hovedkvarteret i New York, Geneve, Nairobi, Wien og fem regionale kommissioner – er på 1,3 mia. dollars om året. Det er da selvfølgelig et stort beløb, men så er det altså heller ikke større, når man sammenligner med, at det svarer til 4 pct. af årsbudgettet for New York City. Så vel er 1,3 mia. dollars mange penge, men i sammenligning med sådanne andre tal er det jo forholdsvis begrænset.

USA's bidrag til FN's kernevirkosomhed er på 320 mio. dollars, også et stort beløb, men så er det jo altså heller ikke større, når man sammenholder det med, at det amerikanske militærbudget udgør 250 mia. dollars. I forhold dertil er 320 mio. dollars jo et beskedent tal.

FN's hovedkvarter har 4.800 ansatte. Også det er et stort tal, men i sammenligning med andre administrationer er det jo alligevel også til at håndtere.

Jeg har villet nævne disse tal for at sige, at de beløb, der stilles til rådighed for at forsøge præventivt at løse nogle af problemerne her i verden, jo altså ikke er afskrækkende og slet ikke i sammenligning med, hvad militære budgetter koster verden. Selv om de på det seneste er under reduktion, er de jo stadig væk store byrder på verdensøkonomien. Det er der ikke tale om her.

Hr. Søndergaard gjorde den bemærkning, at efterhånden var markedsøkonomi jo anerkendt overalt og den sådan var grundlaget. Ja, det må hr. Søren Søndergaard registrere, sådan er det. Efter kommunismens sammenbrud er der ikke længere to ideologier på dette punkt, og bortset

fra nogle enkelte lommer – som også har det meget dårligt, herunder f.eks. Nordkorea – som ikke har opgivet det gamle system, så er det da heldigvis gået sådan, at markedsøkonomi er den altovervejende hovedregel. Her kan man jo sige, at det vestlige synspunkt har sejret, men derfra og så til at sige, at FN-systemet ensidigt virker til fordel for såkaldt vestlige interesser, synes jeg, der er et helt uacceptabelt spring. Sådan er det ikke. FN-systemet fungerer som forsøg på at forene synspunkter og interesser for mange lande, og sådan må det være.

Med disse få bemærkninger vil jeg endnu en gang takke ordførerne for en god behandling af besvarelsen på denne forespørgsel.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Ordføreren for forespørgerne, hr. Villy Søvndal.

Villy Søvndal (SF):

Debatten har drejet sig om fire hovedområder. Det ene var de nye indtægtsmuligheder og finansieringen af FN, det andet Sikkerhedsrådets sammensætning, det tredje vetoretten og det fjerde medlems- og kontingentrestancer. Jeg synes, det har været en udmærket debat.

Jeg skal starte forfra med forslaget om nye indtægter. Det var dog nogle voldsomme udfald, det affødte, specielt fra Det Konservative Folkeparti. Som jeg hørte det, så var der tale om gammelsocialistiske, kommunistiske drømme fra før murens fald, tror jeg, der blev sagt.

Jeg vil bare minde fru Anne Birgitte Lundholt om, at forslaget om, at valutatransaktioner skulle pålægges afgifter, ikke er født i ekstreme gammelkommunistiske kredse; det er såmænd amerikanske økonomer, der har foreslået det – bare for at bringe debatten ned i et leje, hvor den naturligt hører hjemme. Og medmindre de er voldsomt infiltreret af gammelkommunister – det kan jo være, de har været også dér – så kunne der godt være tale om et tænksomt forslag.

Er der ikke meget idé i det i en verden, hvor FN gang på gang har meddelt, at verdens valutatransaktioner er på vej ud af den politiske kontrol? Kunne det ikke også give anledning til en overvejelse i forstandige konservative kredse? Har vi ikke brug for igen at bringe noget af det under politisk kontrol? Foretrækker man virkelig fra konservativt hold kasinoøkonomien ført helt derud, hvor man opgiver den nationale kontrol? Hvis man ikke gør det, så er man nødt til at nærme sig denne her debat lidt mere alvorligt, end det skete i fru Anne Birgitte Lundholts indlæg.

Det samme gælder våbenafgiften. Et af de centrale indlæg i fru Anne Birgitte Lundholts tale var, at dele af ulandshjælpen bliver brugt til oprustning i ulandene. Det er jo rigtigt, og det taler vel ret beset netop for at pålægge en våbenafgift. Vi har vel en fælles interesse i efter murens fald at sikre, at fredsdividenden bliver høstet, og at verdens våbenarsenaler bliver bragt ned.

Det er muligt, at andre kan finde på andre indtægtsmuligheder. Det, jeg pegede på i min ordførertale, var SF's bud på, hvilke muligheder vi kunne komme i tanker om. Andre er velkomne til at komme i tanker om nogle bedre.

Men må jeg ikke godt sige: Den fælles dagsorden forpligter. Vi vil faktisk vedtage, at der skal findes nye indtægtsmuligheder; det bliver dansk FN-politik med vedtagelse af denne dagsorden. Derfor lyttede jeg egentlig spændt til både fru Anne Birgitte Lundholt, fru Annette Just og fru Ulla Tørnæs, der alle tre bestred, at det var en god idé, for at høre, om der så kom andre forslag. Men det kom der ikke, så jeg noterer mig, at efter debatten i dag står de her forslag alene.

En anden debat har drejet sig om Sikkerhedsrådets sammensætning. Jeg undrede mig en smule over fru Ulla Tørnæs' tale. Det kan skyldes begrænsningen i taletiden, men det eneste nye, fru Ulla Tørnæs fik med som nødvendigt i relation til Sikkerhedsrådets sammensætning, var, at Tyskland og Japan kom med. Jeg vil ikke udelukke, at det kunne være klogt, men er fru Ulla Tørnæs fuldstændig blind for, at det, der er hovedskævheden i den nuværende repræsentation, er, at kontinenterne efter afkoloniseringen står uhyggelig svagt i forhold til landenes antal? Det er vel det, der er den store skævhed i FN's nuværende sammensætning. Jeg vil godt vide, hvordan Venstre stiller sig til forslaget om, at de tre kontinenter, der ikke er med, får en varig repræsentation, altså Afrika, Asien og Latinamerika.

Så holdt hr. Jørgen Estrup en meget fordragelig tale, synes jeg, en klog tale, om det nødvendige i også at give FN en stærkere folkelig forankring, end tilfældet er i dag.

Jeg kan sige, at det er vi meget enige i. Hr. Jørgen Estrup gjorde også meget ud af nødvendigheden af, at vetoretten bliver indskrænket; det synes jeg også var klogt.

Derimod har jeg lidt svært ved at forstå hele hr. Søren Søndergaards tale. Jeg vil godt spørge: Er det virkelig rigtigt, at man kan forstå FN ale-

ne som udtryk for Vestens totale dominans? Man kan sagtens finde eksempler, hvor Vestens dominans har slået igennem, men er det ikke en for stor forenkling nogle af de steder, hvor FN blandede sig, f.eks. El Salvador? Var det til skade for venstreorienteringen i El Salvador? Er det ikke rigtigt, at resultatet er blevet, at der er kommet en moderat venstreorienteret regering i El Salvador? Var der mon kommet det, hvis FN ikke havde blandet sig?

Hvordan kan det forstås som en generel tese om Vestens totale dominans? Hvordan kan Cambodja forstås på den måde? Hvordan kan Guatemala forstås på den måde? Er det ikke en voldsom forenkling? Hvordan kan det mon i øvrigt være, at de kredse i USA, der er voldsomt modstandere af FN, er de mest højreorienterede kredse? De betragter jo FN næsten som et fremmedlegeme, der engang varetog Sovjetimperiets interesser og nu varetager ulandenes interesser. Er det rigtigt at beskrive det som noget, som man ikke bør støtte? Frem for at USA bliver verdens politibetjent, så har vi en interesse i, at FN bliver det, nogle gange også imod USA's ønsker. Det er vel derfor, højrefløjen opererer, som den p.t. gør i USA. Eller hvordan, hr. Søren Søndergaard?

Det var ikke rigtigt beskrevet, at udrykningsstyrken også kun er de store landes forlængede arm. Det er jo lige præcis en udrykningsstyrke, der er sammensat på en måde, så de store lande ikke deltager. De store lande deltager ikke, og det valgte man meget bevidst netop for at undgå den situation.

Jeg siger ikke alt det her for at skamrose FN, jeg har også været opmærksom på, at FN jo er et udtryk for, hvordan verden er skruet sammen, men den forsimples, som hr. Søren Søndergaard foretog på Enhedslistens vegne, synes jeg simpelt hen ikke er dækkende for udviklingen.

Så skal jeg sige til hr. Poul Nødgaard, der gjorde sig til talsmand for, at det vigtigste var at hjælpe flygtninge i deres nærområde: Det er jo en vigtig debat, har jeg forstået, i forhold til hele den debat, som Dansk Folkeparti ofte rejser. Jeg antager, at hr. Poul Nødgaard er opmærksom på, at 95 pct. af verdens flygtninge er flygtninge i deres eget land eller i nabolandet. 19 ud af 20 flygtninge i den her verden er enten flygtninge i deres eget land eller i nærmeste naboland, i lande, hvor sulten er dagligdag.

Det, vi tager os af i den rige verden i forhold til verdens flygtningeproblem, er såmænd 5 pct. Det er såmænd bare 5 pct. Må jeg godt spørge:

Hvordan skulle den sætning så forstås? Det er jo lige præcis det, der sker: at verdens flygtninge hovedsagelig bliver koncentreret de steder, hvor problemerne i forvejen fårner sig op.

Det forstod jeg slet ikke noget som helst af. Jeg forstår endnu mindre af det, når jeg tænker på højrefløjens praksis i de her spørgsmål, fordi man også vil beskære ulandshjælpen dér, hvor vi hjælper direkte, dér, hvor folk er. Så hænger tingene da slet ikke sammen, og derfor er jeg egentlig slet ikke ked af, at Dansk Folkeparti ikke støtter dagsordenen.

Jeg skal så sige som opsummering, hvad jeg synes vi fik ud af debatten. Jeg synes, vi fik ud af debatten, at et stort flertal af Folketingets partier bakker op om den hovedlinje, at det er vigtigt at bakke op om FN. Det er vigtigt at prøve at øge både den parlamentariske opbakning, men også den folkelige opbakning.

Jeg er også glad for, at stort set alle ordførere vendte sig imod at bruge kontingentrestancer til at vride armen rundt på nogen. Jeg tror, alle sagde i dag, at man ikke kunne anerkende USA's måde at presse verdenssamfundet på. Man bryder sig ikke om det, og man skal gøre, hvad man kan for at undgå det.

Jeg er også glad for, at vi får vedtaget de nye indtægtskilder. Jeg har fuld forståelse for, at vi har en diskussion til gode, om, hvad de så skal være, men jeg vil gerne belære ordførerne om, at det ikke er gammelkommunistisk stof. Det kan vi jo bidrage med undervejs i folketingsåret.

Så er jeg glad for, at vi får vedtaget en modernisering af FN's Sikkerhedsråd, og at vi får indskrænket vetoretten. Vi får faktisk tilmed indskrænket vetoretten af den her dagsorden, hvorefter det er dansk politik at arbejde for, at den kun skal bruges i forhold til kap. 7. Det synes jeg er ganske betydningsfuldt for dansk FN-politik, at det nu er dansk politik på området.

Endelig vil jeg runde af med at sige tak for støtten fra de forskellige partier. Jeg synes, det har været en god dag for dansk FN-politik.

Helle Degn (S):

Ligesom udenrigsministeren glæder vi os også for det første over partiernes opbakning om FN og om en fornyelse af FN-politikken. For det andet synes jeg også, det er værd at glæde sig over befolkningens opbakning. Specielt de unge danskernes opbakning og villighed til deltagelse, når FN kalder, er imponerende. Det er flot at være vidne til. Det skal vi glæde os over og også

huske i denne debat. Og for det tredje er det en fornøjelse at være vidne til NGO-deltagelsen og den entusiasme, den grøde, der er også i vort NGO-miljø, omkring FN og FN's organisation.

Den finansielle reformering har spillet en rolle i partiernes meldinger, og dér er jeg nødt til at komme med en bemærkning til fru Tørnæs' bemærkning om, at de, der ikke kan betale, heller ikke kan få indflydelse. Jeg vil gerne advare imod en forenkling af argumentationen her. FN må finde nogle realistiske betalingsmodeller, som ikke svækker organisationen som en global organisation, og derfor skal man være meget varsom med den trussel. Det er en hårfin balance, fordi universaliteten netop er organisationens styrke.

Til fru Anne Birgitte Lundholt vil jeg gerne tilslutte mig bemærkningerne om, at det er vigtigt at revitalisere FN's generalforsamlings funktion; man må generobre debatten i FN. Og derudover vil jeg også gerne nævne, at EcoSocs rolle også må ændres. Det er vigtigt, at Danmark går med i kravet om, at den politiske debat skal tilbage til disse organer.

Nye indtægtskilder bør overvejes. Fru Anne Birgitte Lundholt brugte en meget, hvad skal jeg sige, åben argumentation, som jeg kan tilslutte mig. Det er vi også med på.

Og derfor må jeg sige til både fru Annette Just og fru Ulla Tørnæs, at nye indtægtskilder jo også kan gå på nye måder at finansiere operationer og aktiviteter på, når de besluttes af dem, der beslutter at forpligte FN som organisation til at drage ud i felten og finde løsninger.

Jeg vil godt komme med en kommentar til fru Annette Justs bemærkninger om, at det ikke var så godt med de dér FN-konferencer, fordi de jo sådant set ikke rigtig giver nogen resultater. Det er klart, at det ægger til modsigelse, og jeg er nødt til at sige, at jeg ikke deler den opfattelse. Jeg synes, det er flot, at FN's konferencer har været med til at sætte en international dagsorden. De er med til i sig selv at skabe nye normer og en politisk udvikling i det internationale samfund. Det er deri, effekten af konferencerne ligger, og det synes jeg er farligt at undervurdere.

Til hr. Arne Melchior vil jeg bare tilslutte mig, at FN er en flot idé, som vi skal bruge stor energi på at tilføre ny energi og ny vitalitet. Partnerskaberne skal udvikles, men de skal så sandelig også afspejles i det nye FN.

Ulla Tørnæs (V):

Vi er naturligvis også meget glade for den brede opbakning her i Folketinget til den førte FN-politik.

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Villy Søvndal – eller jeg bliver nødt til at gentage, hvad jeg rent faktisk sagde i min ordførertale – omkring en modernisering af Sikkerhedsrådet, at vi har konstateret, at Japan og Tyskland banker på, og at de har en række krav, som måske berettiger dem til at være permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet. Jeg sagde intet om, hvorvidt de skulle være det eller ej.

Dernæst sagde jeg, at vi var enige i den opbakning, som regeringen har givet Tysklands anmodning om at blive permanent medlem af Sikkerhedsrådet.

Derudover nævnte jeg noget, som ikke særlig mange andre ordførere har været inde på, nemlig problemstillingen omkring EU. Det har været nævnt tidligere – jeg tror også oven i købet af vores egen udenrigsminister under en generalforsamling i FN – at EU samlet kunne være repræsenteret i Sikkerhedsrådet og på den måde være det permanente talerør for Europa.

Endelig vil jeg sige til fru Helle Degn: Jeg er naturligvis fuldstændig opmærksom på, at der skal være tale om realistiske betalingsmodeller. Vi er ikke ude på at blokere FN. Denne her debat handler om modernisering af FN – effektivisering og rehabilitering tror jeg oven i købet er ord, der har været brugt – og det støtter vi naturligvis. Og hvis de bud, som skulle være kommet fra Venstres side i dag, bevirker det modsatte, så revurderer vi det naturligvis.

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg skal gøre det kort, for jeg havde i og for sig ikke regnet med at tage ordet i anden omgang, men hr. Villy Søvndals bemærkninger skal da ikke stå uimodsagte.

Jeg tror, hr. Villy Søvndal ved en gennemlæsning af, hvad jeg sagde før, vil opdage, at jeg ikke brugte ordet gammelkommunisme; men jeg brugte ordene socialisme og socialistiske drengedrømme fra 1970'erne.

Det er i og for sig ikke så overraskende, at hr. Villy Søvndal ikke mener, at f.eks. afgifter på kommunikation i form af flytransport skulle virke hæmmende i forhold til det formål, som FN har, for man kan jo se på det forlig, regeringen har indgået med SF og Enhedslisten i sidste uge, at den form for 1970'er-politik såmænd er kommet op til overfladen igen.

Dernæst vil jeg også sige til hr. Villy Søvndal, at afgifter på valutahandel – vi hører det jo fra Enhedslisten og SF med jævne mellemrum, uanset hvor man kan komme til det – er altså en gammelsocialistisk drøm. Det er en gammel drengedrøm fra 1970'erne, at man kan begrænse verdenshandelen ved at begynde at lægge afgifter på den.

Og jeg lader mig ikke overbevise af, at en eller anden økonom har amerikansk statsborgerskab, for hr. Villy Søvndal har jo altså dansk statsborgerskab, men han er alligevel socialist, og de findes såmænd nok også på den anden side. Jeg ved da godt, at der også findes nogle økonomer hist og her, som hævder at være af en anden politisk observans.

Men jeg vil kun sige til hr. Villy Søvndal: Det bliver altså aldrig konservativ politik at begrænse verdenshandelen ved illusoriske forestillinger om at pålægge valutahandelen afgifter.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Bare den slutkommentar for mit vedkommende, at jeg synes, det er lidt for nemt – jeg synes i virkeligheden også, det er lidt ærgerligt for en debat, der er vigtig for den store sags skyld, for FN's skyld – at forfalde til en så forholdsvis forsimplet argumentation som den, fru Anne Birgitte Lundholt bruger. Det er en voldsom forsimpning af reducere diskussionen om en afgift på valutahandel til en socialistisk drøm.

Det er et ønske om at styre et verdenssamfund, der på nogle punkter er på vej ud af kontrol. En af konsekvenserne af hele dereguleringen af den internationale økonomi har været, at de områder, der er uden for periferien af interesseområder, taber i disse års udvikling. Derfor forarmes Afrika i det omfang, det sker.

Så kan man sige: Ja, men det er så den nødvendige konsekvens af verdens gang. Men hvis man nu ikke synes det, hvis man nu vil påvirke verden, hvis man vil ændre det billede, at en fjerdedel af jordens befolkning sulter, og at der hver dag dør 35.000 børn af sult, så er man også nødt til at komme med nogle bud på, hvordan man skaber de midler, der er forudsætningen for at kunne dreje udviklingen i andre retninger. Vi er kommet med vores bud i dag. Jeg har haft svært ved at høre De Konservatives bud.

Men lad nu det ligge; det skal ikke overskygge en debat, som jeg i øvrigt synes har været god og vigtig, fordi vi har fået fastslået i dag, hvad der er dansk FN-politik.

Jeg glemte i min sidste korte bemærkning at kvittere for udenrigsministerens indlæg; jeg synes, det også var flot at få økonomien sat i relief, specielt FN's økonomi i forhold til den militære.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg var lige ved at blive lidt urolig efter første runde. Det var jo lige ved, at enigheden var øredøvende. Men nu minder det mere om et normalt Folketing. Det er betryggende, og det er også betryggende for FN's fremtid, for det, FN står over for, er ikke så simpelt og uproblematisk, og derfor synes jeg, det i og for sig er befriende at høre, at meningerne nu kan brydes noget.

Jeg vil godt blande mig en lille smule i den diskussion, som specielt har udspundet sig mellem fru Anne Birgitte Lundholt og hr. Villy Søvndal om finansieringen – ikke så meget med hensyn til, hvad der er gammelsocialisme, og hvad der er ny eller gammel konservatisme, for det synes jeg er mindre væsentligt, men måske mere for at slå et slag for den frie tanke og mulighederne for overhovedet at finde løsninger.

Jeg kan betro fru Anne Birgitte Lundholt, at med hensyn til de amerikanske økonomer – det er indtil flere, der er tale om her, og der er oven i købet nobelpristagere imellem dem – kan de selvfølgelig også have ideologiske problemer. Men de er altså af den type, som det godt kan være meget fornuftigt at lytte til, uanset om man er enig eller uenig. Det, der først og fremmest er problemet, er, at det ikke er så nemt at finde indtægtskilder, som både rammer rigtigt og er til gavn for en verdensorganisation som FN, så man kan sikre sig, at der ikke omgående er nogen, der kommer i restance. Derfor synes jeg, det er en god idé at fortsætte uden at være alt for ideologisk bundet af, at der er ting, man ikke tør snakke om.

Så vil jeg også godt sige, at jeg synes, spørgsmålet om Sikkerhedsrådets sammensætning, som har spillet en stor rolle i debatten her i dag, er et vigtigt led i diskussionen, også i EU-sammenhæng. Jeg tror, vi bliver nødt til – også i relation til vores holdninger til EU og til, hvad EU kan bruges til – at dyrke det problem. I øjeblikket er vi landet på, at der er optræk til tre EU-lande som permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet. Betyder det, at EU mere permanent har låst sig fast på, at det er situationen, og at den situation, at EU kan samordne holdningerne, er passé, eller hvad betyder det egentlig?

Endelig kan jeg ikke lade være med at knytte et par bemærkninger til noget, som vistnok fru Anne Birgitte Lundholt sagde tidligere om udviklingsbistanden. Det er meget godt at sige alt det om det nære i den bilaterale indsats i dansk udviklingsbistand, og at vi forstår det bedre, osv., og at vi derfor skal vægte den bilaterale land til land-indsats i højere grad end hidtil. Men deroverfor står altså ønsket om at få løst nogle problemer, som man kun kan løse i fællesskab, og jeg har aldrig forstået, at det var imod konservativ eller anden borgerlig interesse, at man arbejder sammen internationalt. Det er en gang imellem svært at forstå, at ørkenproblemer, skovfældning og en række andre store globale problemer bedst skulle kunne løses af danske virksomheder på egen hånd og af dansk erhvervsliv, når det går ud og vogter egne interesser.

Jeg synes, det ville klæde også Det Konservative Folkeparti, at man erkendte, at det er meget godt en gang imellem at løfte i flok, også når det drejer sig om FN. Det ville også være godt, når man foreslår nedskæringer, at man melder ud med, hvad det drejer sig om, og ikke lader som om det kun drejer sig om en lille, tilfældig nedskæring, når det faktisk drejer sig om stort set at trække tæppet væk under FN's udviklingsbistand, sådan som det var tilfældet med det forslag, man kom med i efteråret.

Jeg vil dog godt slutte med det mere fordragelige tonefald og sige, at jeg synes, det er godt, vi har en overordnet holdning. Jeg synes stadig også, det er nødvendigt, at vi diskuterer detaljerne, og jeg tror, det i høj grad er nødvendigt, at vi får en folkelig deltagelse i debatten, og at den ikke bare foregår her i salen.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Det er hr. Jørgen Estrups kommentar om den multilaterale bistand, der bringer mig på talerstolen.

Vi har bestemt ikke noget imod internationalt samarbejde, og det ved hr. Jørgen Estrup også udmærket godt. Men problemet med den internationale bistand er for det første, at Danmark er en så forholdsmæssigt stor bidragyder, hvis vi sammenligner med de øvrige lande. Jeg tror oven i købet, det var hr. Jørgen Estrup selv, der i sin ordførertale var inde på, at vi gang på gang har vedtaget målsætninger i FN-systemet, som går på, at også de øvrige lande skal op på 0,7 pct. af bruttonationalproduktet. Men så længe

det ikke er tilfældet, er Danmark alt andet lige forholdsmæssigt en alt for stor enkeltbidragyder.

Endelig er der en helt anden diskussion, når vi taler om multilateral bistand, og det er om bureaukratiet, der er forbundet med den multilaterale bistand. Det ønsker vi at bekæmpe, og efter vores opfattelse bekæmper man bedst bureaukratiet i bistandspolitikken, når man har bedre hånd i hanke med, hvad der egentlig foregår. Men det gør vi ikke ved at betale vores bidrag til internationale FN-organisationer; næh, det gør vi bedre ved selv at have hånd i hanke med bilaterale projekter, så det er vores politik.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Efter nogen overvejelse: Nej, hr. Estrups bemærkninger skal ikke få lov til at stå uimodsagt.

Jeg vil godt anbefale hr. Jørgen Estrup at læse Folketingets forhandlinger vedrørende indholdet af det, jeg rent faktisk sagde. Som det lød efter hr. Jørgen Estrups kommentar, var det endnu en gang en kommentar til, hvad man troede der blev sagt fra Det Konservative Folkepartis side, men ikke til, hvad der rent faktisk blev sagt fra Det Konservative Folkepartis side.

Vi sagde ikke, at vi ønsker, der ikke skal være multilateral bistand; men vi ønsker, at der skal være flere bidragydere til den, at den skal udøves effektivt og være til at kontrollere, og vi mener i øvrigt, at en større del af den danske bistand kan udnyttes meget mere effektivt bilateralt, også så længe det ser ud på internationalt plan, som det gør nu. Så endnu en gang til hr. Jørgen Estrup: Læs Folketingets forhandlinger, for så behøver jeg ikke at genoplæse hele min tale.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det kan jeg da såmænd godt gøre, men jeg synes egentlig kun, jeg blev bekræftet i det, jeg mente at have hørt i første omgang.

Det, som åbenbart er udsagnet fra såvel fru Ulla Tørnæs som fru Anne Birgitte Lundholt, er, at man får mere ud af det – og jeg går ud fra, at det ikke kun er Danmark og danske virksomheder, der får mere ud af det, men at bistandsindsatsen får mere ud af det – hvis man satser mere på det bilaterale end på det multilaterale. Men det kræver jo en dokumentation, og det er

den dokumentation, jeg så gerne vil efterlyse, for den har vi aldrig set.

Derfor synes jeg også, at hvis man vil FN noget ordentligt, og hvis man vil være med til at give den støtte, vi her i dag i fællesskab giver til FN, bør man bringe den dokumentation frem; men den har vi aldrig set. Vi har derimod set nogle udprægede hovsaforslag i forbindelse med Venstre og De Konservatives forslag til ændring af finansloven. Men jeg hilser meget velkommen, hvis vi nu kan regne med, at der fra V og K's side vil komme en dokumentation, et forsøg på at vise, at vi får meget mere ud af hjælpen til tredjeverdenslandene – altså dem, vi gerne vil hjælpe – i forbindelse med bilateral indsats end med multilateral indsats. Men det er en helt anden diskussion end den, vi har haft hidtil.

Annette Just (FP):

Det var dog interessant. Nu gik det fra at være en FN-diskussion til at være en ulandshjælpsdiskussion. Men der sker jo meget i Folketingsalen under en stor debat, og det spørgsmål er såmænd også en stor debat værdigt.

Hr. Villy Søvndal spørger, hvorfor i alverdens riger og lande bl.a. Fremskridtspartiet ikke kommer med forslag til, hvordan vi kan skaffe nye indtægter. Jeg vil have lov til at gentage til hr. Villy Søvndals ære og fornøjelse, at jeg rent faktisk talte en hel del om besparelser. Der kan nemlig laves en hel del besparelser også i FN-systemet, og jeg påpegede, hvor det er, det går galt.

Jeg pegede ikke, som udenrigsministeren havde forventet, på bureaukratiet i denne omgang, for vi har diskuteret så tit, hvor meget bureaukratiet koster; men jeg pegede på, hvor meget man overlapper i de forskellige underorganisationer i FN. FN-organisationerne selv påpeger, at der er noget galt her, og hovedtemaet i min tale var såmænd forenkling, og at de enkelte lande skal have ansvar for at gennemføre de ting, der bliver besluttet.

Hvis vi bare kunne tage de to ting og køre dem igennem, var det såmænd ikke så galt endda, og så ville vi måske kunne få FN til at fungere efter hensigten. Jeg tror nemlig, vi alle sammen er enige om, at FN som organisation betragtet er den rigtige organisation til at sikre de helt fundamentale rettigheder for verdens befolkning.

Vi har selvfølgelig talt om medmenneskelighed og alt muligt andet; men forenkling og

ansvar var i virkeligheden essensen i det, jeg prøvede at give udtryk for, og nu håber jeg, at selv hr. Villy Søvndal har fattet det.

Så spørger hr. Villy Søvndal, hvordan vi skal klare betalingerne. Her må jeg sige, at jeg er meget enig med fru Helle Degn, når hun siger, at vi skal have en realistisk betalingsform, og at der selvfølgelig skal være sikkerhed for økonomien, inden vi sender folk ud. Det kan ikke nytte noget, at vi kommer med store sværdslag siger: Ih, nu laver vi en fin indsats her eller dér og sender en masse mennesker af sted! Men så står de dér og kan ikke engang få løn for det arbejde, de er blevet sendt af sted for at udføre. Det duer ikke, og så er det, vi har et FN, der på det nærmeste er i konstant betalingsstandsning. Derfor er Fremskridtspartiet meget positivt over for et FN, som bliver forenklet, et FN, som kan se sig selv i øjnene og tage det ansvar, som organisationen rent faktisk er forpligtet til.

Søren Søndergaard (EL):

Først en kommentar til udenrigsministeren. Udenrigsministeren sagde, at de kommunistiske økonomier er brudt sammen, men jeg vil nu ikke formulere det helt på den måde. Jeg vil sige, at det er det stalinistiske system og kommandoøkonomierne, der er brudt sammen, og jeg vil tilføje: Godt det samme!

Men betyder det, at markedsøkonomien har sejret? I forhold til hvilken målestok? I forhold til antallet af folk, der sulter i verden? Udenrigsministeren erkendte, at markedsøkonomien nu er totalt dominerende, men er ulighederne blevet mindre? Har vi fået færre flygtninge? Er der færre, der sulter? Det er jo ikke kun i Nordkorea, folk sulter, så jeg synes, der mangler nogle parametre, når vi nu i fællesskab begejstres over, at kommandoøkonomierne er brudt sammen. Er det det samme, som at markedsøkonomien har sejret?

Hvorfor falder ulandsbistanden i disse år? Hvorfor betaler de store lande i verden med nogle enkelte undtagelser mindre til den tredje verden, end de gjorde før? Er der den frygtelige sammenhæng, at mens Sovjetunionen eksisterede, var der et kapløb, som i en vis udstrækning betød, at tredjeverdenslandene kunne presse noget igennem til sig selv, og at man nu, efter at dette kapløb er færdigt, lader fanden tage de sidste?

Til SF vil jeg sige, at det, jeg nok mest har et problem med, er denne jubelenighed mellem folk, som mener noget fuldstændig vidt forskel-

ligt med de ord, de har skrevet ned på et stykke papir, som de fremlægger her, mens de oven i købet roser enigheden. Jeg sagde ikke, at FN alene er et redskab for Vesten. Jeg gjorde meget ud af at sige, at der er forskellige elementer i FN. FN har nogle institutioner, der gør et godt stykke arbejde, og nogle af dem, der gør et virkelig godt stykke arbejde, forsøger USA oven i købet at få sat fra bestillingen.

Men der er store problemer med den centrale institution i FN, der hedder Sikkerhedsrådet, og det er selvfølgelig noget, der hænger sammen med den ændring, der er sket i verden. I perioden 1945–1985 blev der nedlagt veto 200 gange i Sikkerhedsrådet, og det afspejler, at stormagterne holdt hinanden i skak. Sovjetunionen alene tegnede sig for de 114 gange. Men den situation eksisterer ikke længere. Jeg havde nær sagt, at hvis bare Rusland får 200 t korn, er man villig til at afstå fra at nedlægge veto mod hvad som helst, og det betyder, at USA og den vestlige verden er kommet igennem med nogle ting i Sikkerhedsrådet, der tidligere ville være nedlagt veto imod, f.eks. den såkaldte indsats i Golfkrigen, som jo desværre ikke var en indsats for at redde demokratiet i Kuwait. Så vidt jeg husker, var SF oven i købet imod FN's rolle i Golfkrigen.

Så kan man spørge: Jamen var det ikke et enkeltstående tilfælde? Nej, det var ikke et enkeltstående tilfælde. I Srebrenica i Bosnien er der desværre dræbt 8.000 mennesker, fordi der ikke var nogen sammenhæng mellem de ting, Sikkerhedsrådet vedtog, og de ting, som blev udført i marken. Rwanda er et andet eksempel. Det er en kendsgerning, at folk i FN-systemet vidste, at der var et folkemord undervejs, og man havde set planer om, hvordan folkemordet skulle gennemføres. En million mennesker blev dræbt, FN-systemet gjorde intet, absolut intet, og den sag er ikke afklaret endnu. For slet ikke at snakke om Somalia.

Der er altså nogle enorme problemer i FN-systemet i forbindelse med Sikkerhedsrådet, som man bliver nødt til at diskutere og bliver nødt til at tage op og ikke bare skjule under nogle pæne ord, som vi alle sammen kan være enige om.

Det viser sig også, når vi taler om den nu efterhånden legendariske våbenskat. Man er enige om at skaffe flere penge til FN-systemet, men der er bare stort set ikke andre end hr. Villy Søvndal – i hvert fald ikke højre side af salen – der har fremlagt nogle konkrete forslag til, hvordan man kan skaffe de penge. Men det for-

slag, hr. Villy Søvndal er kommet med, lider af den skavank, at det aldrig bliver gennemført, fordi de lande, der skal gennemføre det og har vetoret over det, lige præcis er de lande, som gennemfører våbenhandelen. Sikkerhedsrådet er den største våbeneksportørklub, der findes i verden. Det er en kendsgerning, og når Tyskland kommer ind, bliver den endnu større, for så er de fem største våbeneksportører samlet i Sikkerhedsrådet.

Sådan er kendsgerningerne desværre, og derfor bliver vi nødt til at tale imod denne konsensus – jubeloptimisme synes jeg – og sige, at forudsætningen for, at FN kan opfylde sin funktion, som er smuk og rigtig, er, at der sker nogle meget alvorlige ændringer i de enkelte lande. Der skal helt andre boller på suppen i Kina, USA, Tyskland, Frankrig osv. Det er en forudsætning, og sker det ikke, kommer der ikke nye tanker frem, og sker der ikke radikale ændringer, vil FN desværre blive ved med at lave den slags fejltagelser, jeg har nævnt.

Arne Melchior (CD):

Jeg var en af de vistnok få ordførere, der i min tale tidligere ikke beskæftigede sig med USA's restancer til FN. Det er da klart, at vi i CD mener, at de restancer bør bringes ud af verden. Dermed er vi enige med USA's regering, og det kan den så være glad for en lille stund, selv om det kan være, det er os, der skal være glade.

Men jeg må altså minde om, at USA er et demokrati, og forespørgslen, vi behandler her, har jo ikke mindst med demokratisering at gøre. Men så hjælper det ikke, at vi rusker i bardunerne og er vrede. Vi må respektere demokratiet, også når det går os på tværs. Det hindrer selvfølgelig ikke, at vi skal gøre alt, hvad der står i Danmarks magt, for at overbevise USA og bringe det problem til løsning; men vi kan ikke bare se bort fra, at der kræves et flertal i denne sag, ogsåovre hos vores vennekreds USA.

Helt det samme gælder for Sikkerhedsrådet. Også dér kan jo forslagene være gode, fremragende, sublime, men det må kræves, at de, der har en demokratisk ret til at holde sig til de gældende regler og dermed blokere for nye initiativer, får mulighed for at gøre denne ret gældende.

For at bringe sagen ned på jorden minder den sådan set om vores eget grundlovsspørgsmål. Ikke mindst udenrigsministeren har i vistnok snart årtier – i hvert fald i ét årti – gjort sig til talsmand for, at vi bør ajourføre vores grundlov

nu snart 50 år efter, at det sidst skete, og det mener jeg også er ganske rimeligt, jeg vil endda sige nødvendigt på en række punkter. Men vi kan altså ikke gøre det, hvor rigtigt det monne være, uden at respektere de regler, der sidst blev sat ind i grundloven, da der blev stemt om den, og kan vi ikke opnå det nødvendige flertal her i huset og i befolkningen, kan selv den bedste løsning ikke opnås. Derfor er det ofte ganske rimeligt at tænke på det gamle ord om, at det bedste er det godes fjende.

Jeg vil i den forbindelse minde om det, jeg sluttede mit ordførerindlæg med, nemlig den engleblide tålmodighed, der skal til for ikke at opgive at nå frem til den rigtige løsning; men det skal ske uden vrede og uden frustrationer, for det bringer ikke resultater frem.

Endelig vil jeg sige et par ord om kontingentspørgsmålet. Det er jo småpenge, der er tale om. Udenrigsministeren sagde ganske vist ironisk, at det er mange penge, det drejer sig om; men så viste han selv ved de eksempler, han bragte, at det er småpenge, og da de er så nødvendige og vanskeligt kan tænkes anvendt til bedre formål eller anbragt på bedre steder, må vi alle i vores lille lands store parlament såvel som andre lande gå på akkord med visse principper.

Hr. Søren Søndergaard gjorde et stort nummer ud af, at de lande, der handler med våben, med garanti ikke vil tillade, at der bliver lagt en afgift til FN på denne form for handel. Jeg siger ikke, at det er det rigtige sted at lægge den afgift, men jeg er da ikke overbevist om, at de pågældende lande ikke vil gå med til den. Med så lidt, som det drejer sig om, vil det såmænd ikke influere på den meget store handel, der i øvrigt foregår med den slags ting.

Jeg synes altså, vi skal slappe en lille smule af. Vi skal passe på ikke at tale om hellige principper, når det drejer sig om småpenge, og det er globalt set og reelt set småpenge, det drejer sig om. Men dem skal vi finde, for det er en pligt for os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Som tidligere nævnt vil afstemningen om det fremsatte dagsordensforslag af hr. Villy Søvnald (SF) m.fl. finde sted i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 260: Forslag til lov om ændring af lov om konkurrenceforhold og samtrafik i telesektoren. (Beregning af samtrafikpriser m.v.).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

Sammen med denne sag foretoges:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 261: Forslag til lov om tildeling og anvendelse af nummerressourcer m.v.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 262: Forslag til lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 263: Forslag til lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 264: Forslag til lov om Telestyrelsen.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 265: Forslag til lov om ændring af lov om offentlig mobilkommunikation. (Ændring som følge af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 266: Forslag til lov om ændring af lov om forsyningspligt og visse forbrugerforhold inden for telesektoren. (Landsdækkende nummeroplysning m.v.).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).